

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İÇİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ



2'nci Toplantı

6 Nisan 2016 Çarşamba



(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasına ilişkin karar

2.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 28 Milletvekilinin; (2/997), Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın (2/998), ile Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün (2/999), Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Tekliflerinin Komisyon gündemine alınması ve görüşmelerinin bugünkü (6 Nisan 2016) toplantısında yapılmasına ilişkin karar

3.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 28 Milletvekilinin; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/997), Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/998), Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi'nin (2/999) birleştirilerek görüşülmesi ve görüşmelerde (2/997) esas numaralı Kanun Teklifi'nin esas alınmasına ilişkin karar*

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- *Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (1/688)*

2.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 28 Milletvekilinin; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/997)*

6 Nisan 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.33

BAŞKAN: Celalettin GÜVENÇ (Kahramanmaraş)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin BÜRGE (İstanbul)

SÖZCÜ: Mustafa BALOĞLU (Konya)

KÂTİP: Ayhan GİDER (Çanakkale)



BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Hükümet temsilcisi olarak aramızda bulunan Sayın Bakan ve İçişleri Bakanlığının değerli temsilcileri, diğer kamu kurum ve kuruluşlarımızın temsilcileri, sivil toplum kuruluşlarımızın değerli mensupları, sayın basın mensupları; Komisyonumuzun gündeminde yer alan konuları görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz. Hepinize hoş geldiniz diyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır. Komisyonumuzun 26'ncı Dönem İkinci toplantısını açıyorum.

II.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasına ilişkin karar

BAŞKAN – Gündemimizin ilk sırasında, Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulması hususu yer almaktadır. İç Tüzük'ün 33'üncü maddesine göre Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulabilmesi için komisyon kararına ihtiyaç vardır.

Şimdi 26'nci Dönemin ilk devresi için Komisyon toplantılarımızda tam tutanak tutulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (1/688)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar; gündemin ikinci sırasında yer alan ve Komisyonumuza esas olarak havale edilen (1/688) esas numaralı Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı'nın görüşmelerine geçiyoruz.

Tasarı hakkında kısa bir bilgi vermek istiyorum. 23'üncü Yasama Döneminde İçişleri Bakanlığımızca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 22/07/2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan söz konusu tasarı, gündemimizdeki tasarı (1/924) esas numarasıyla 01/10/2010 tarihinde esas olarak İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir. İçişleri Komisyonu söz konusu tasarımı 02/12/2010 tarihinde görüşerek karara bağlamış, hazırladığı rapor ve metni Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına havale etmiştir. 587 sıra sayı numarasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine giren rapor, 23'üncü Dönemde görüşülmemiş ve İç Tüzük'ün 77'nci maddesine göre yasama döneminin sona ermesi sebebiyle hükümsüz kalmıştır.

24'üncü Yasama Döneminde 05/03/2012 tarihinde Hükümet tarafından yenilenen tasarı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca 12/03/2012 tarihinde (1/584) esas numarasıyla esas olarak İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir. İçişleri Komisyonu 13/06/2012 tarihinde yapmış olduğu toplantısında tasarinın tümü üzerindeki görüşmelerden sonra tasarı ve gerekçesini uygun görmüş, maddelerine geçilmeden önce İç Tüzük'ün 77'nci maddesine göre verilen önergeyi kabul ederek 23'üncü Yasama Döneminde İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin ve hazırladığı raporu aynen benimsemiştir. Bunu rapora bağlayarak söz konusu tasarımı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına havale etmiştir. 280 sıra sayısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine giren rapor, 24'üncü Dönemde de görüşülmemiş ve İç Tüzük'ün 77'nci maddesine göre yasama döneminin sona ermesi sebebiyle hükümsüz kalmıştır.

Söz konusu tasarı Hükümet tarafından 16/03/2016 tarihinde tekrardan yenilenmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca 22/03/2016 tarihinde esas olarak Komisyonumuza, tali olarak da Adalet, Avrupa Birliği Uyum, Plan ve Bütçe ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonlarına havale edilmiştir.

Tali komisyonlardan sadece Avrupa Birliği Uyum Komisyonu kendisine İç Tüzük'çe belirlenen süre içerisinde tasarımı görüşerek raporunu Başkanlığımıza ulaştırmıştır. Söz konusu rapor, sayın üyelerimize dağıtılmıştır. Diğer komisyonlar süresinde görüş belirtmedikleri için beklenmesine gerek kalmamıştır İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre.

Tasarinın maddeleri üzerinde önerge vermek isteyen milletvekillerimizin önergelerini işin maddelerine geçilmeden önce Başkanlığımıza ulaştırmalarını istirham ediyorum. Maddelerin görüşülmesi sırasında da pek tabii sayın üyelerimiz önerge verebilirler ancak bu önergelerin sıhhat şartlarının kontrol edilip bastırıldıktan sonra siz değerli üyelerimize ulaştırılması için bu gereklidir.

Değerli milletvekilleri, şimdi tasarinın tümü üzerindeki görüşmeleri başlatıyorum.

Sayın Bakan, tasarinın içeriği hakkında Komisyonumuza bilgi vermeyi arzu eder misiniz?

İÇİŞLERİ BAKANI EFKAN ALA (Bursa) – Evet, lütfen Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı'nın görüşülmesi için Komisyondayız. Şahsım ve Bakanlığım adına Komisyonu ve üyelerini saygıyla selamlıyorum. Sayın Başkan, sizi ve saygıdeğer milletvekillerimizi muhabbetle selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu tasarıyla kolluk şikâyet sisteminin daha etkili ve hızlı işlemesini sağlamak, şeffaflığı ve güvenilirliği artırmak, kolluk şikâyet sistemine duyulan güvenin daha üst seviyelere taşınmasını sağlamak amaçlanmaktadır. Devletin en önemli fonksiyonlarından biri, halkın huzur ve güvenliğini temin etmek, özgürlük ve güvenlik dengesi içerisinde temel hak ve özgürlüklerini kullanmalarını sağlamak. Özel olarak şunu belirtmek istiyorum ki: Biz, güvenlik hizmetini, hak ve özgürlüklerin layık olduğu veçhile kullanılabilmesi için insanların ihtiyaç duyduğu bir kamu hizmeti olarak tanımlıyoruz. Bu kamu düzeni içerisinde bu özgürlükler ve haklar kullanılabilir. Bunlar birbirini besleyen aynı bütünün parçalarıdır. Birindeki bir sıkıntı hemen diğer alanı da olumsuz yönde etkilemektedir. O bakımdan, güvenlik, özgürlük, hak, kamu düzeni, toplumsal düzen deyince aslında bir ortalama standardı yüksek olması gereken bütünlükten bahsediyoruz, bir standarttan bahsediyoruz. Çünkü, birbiriyle doğrudan ilişkili, birbirini doğrudan olumlu ya da olumsuz etkileyen faaliyetlerden söz ediyoruz demektir eğer bunları gündeme almış isek.

Değerli milletvekilleri, kolluk görevlileri özgürlükleri sınırlayıcı nitelikte zaman zaman bazı olaylar çıktığında bazı yetkilere sahiptir. Görevin niteliği gereği daha fazla şikâyetle muhatap olabilmektedirler. Bu şikâyetler zaman zaman toplumumuzda geniş yankı bulabilecek şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu yetkilerinin kanun çerçevesinde, toplumun beklentileri istikametinde kullanılıp kullanılmadığının tespiti ve kamuoyuyla paylaşılması da önem arz etmektedir. Bu, sadece Türkiye için değil, dünyada bütün ülkeler için, gelişmiş ülkeler, standardı yüksek demokrasiler için de geçerlidir. Bizim de arzu ettiğimiz ligde, içinde bulunduğumuz bu şartlar içerisinde ve Türkiye'yi taşımak istediğimiz demokratik standartlarda bizde olması gereken bir enstrümanı, bir teşkilatı, görev ve yetkileri düzenleyen tasarıdan söz ediyoruz.

Elbette kolluk içerisinde birtakım yanlışlar olabilir, suistimaller, yasaya aykırı eylemler olduğuna dair iddialar dile getirilebilir. Bu konuların açıklığa kavuşturulması, bu iddiaların üzerine ciddiyetle gidilmesi, uzman ve yetkili kişiler diyle yansız ve objektif soruşturulması esastır. Bunun böyle yapılıyor olması şu ana kadar, bundan sonra bu alanda hiçbir düzenleme yapmayacağımız anlamına gelmez. Yani, bir düzenleme getirirken -peşinen söyleyelim- "Şimdiye kadar böyle olmuyor muydu?" sorusu çok yerli yerine oturmaz. Çünkü, o zaman bir kere yaparsınız bir düzenlemeyi, ondan sonra artık reforme etme ihtiyacı hissetmezsiniz. Böyle bir anlayış mümkün değildir. Dolayısıyla, bugün yaptığımız düzenlemeyi önümüzdeki yıllarda şartlar gerektirirse yeniden reforme edeceğiz nasıl ki bundan önce yaptığımız düzenlemeleri şimdi reforme ederek yola devam ediyor isek. Bir güllük güllüştürme ortamından da bahsetmiyoruz elbette, ciddi bir terör saldırısı altında, terörle mücadele eden bir Türkiye'den bahsediyoruz ve etrafımızda bir ülke batmış, başka bir ülke iç karışıklıklar içerisinde ve bizim buralarla 1.500 kilometreye yakın kara sınırimız var ve hem oradaki istikrarsızlığın Türkiye'ye yansımaları engelleyici politikalar izliyoruz hem Türkiye'nin içerisinde demokrasimizin standardını yükseltecek, ekonomisini kalkındıracak, sosyal refahını üst düzeye çıkaracak politikaları izliyoruz. Bu bakımdan, daha birçok alanda, bu alanda yaptığımız gibi, reformları yapacağız, getireceğiz.

Tasarı hazırlık süreci içerisinde Avrupa Birliği ülkelerindeki mevcut şikâyet sistemleri incelendi, vatandaşla bire bir anketler yapıldı, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla değerlendirildi, sivil toplum örgütleriyle yapılan istişareler sonucunda bu şekillendirildi. Biraz önce tasarının seyri hakkında Sayın Başkan zaten Komisyonumuzu bilgilendirdi. Biz daha önce bu tasarımı gönderdik Hükümet olarak 2010 ve 2012 yıllarında fakat elbette o günkü öncelikler bu tasarının yasalaşmasını imkânsız hâle getirmiş ama bugün Türkiye'nin öncelikleri arasında yerini aldı ve inşallah Türkiye Büyük Millet Meclisimiz, Komisyonumuz onayladığı takdirde Türkiye'yi bu tasarıyla buluşturacağız.

Avrupa Birliği'ndeki üye ülkelerin çeşitli uygulamalarını değerlendirdik. Tabii, bu, vize muafiyeti çerçevesinde de ele aldığımız bir konu, bu yükümlülükler arasında bulunmaktadır. Vatandaşlarımızın Avrupa Birliği'nde serbest, vize almadan dolaşabilmelerini sağlayacak tasarılarından birisidir. Diğer ülkelerden yani Avrupa'nın diğer ülkelerinden de yararlanarak bizler bu tasarımı şekillendirdik o zamandan itibaren ve Komisyonumuzun huzuruna getirdik.

Bu kolluk şikâyet sistemiyle mevcut şikâyet sistemi, idari soruşturma sistemi güçlendiriliyor. Mevcut yapının devam ettiğini ve üzerine bazı ekler koyduğumuzu belirtmek istiyorum. Ceza yargılaması sisteminde bir değişiklik öngörülüyor. Savcıların, yargının yetkileri aynen devam ediyor. Komisyon ihbar ve şikâyetlerle ilgili resen mevcut mekanizmayı harekete geçirebilecek. Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görev yapan kolluk personelini kapsamı öngörülmektedir. Halkın ve kolluk personelinin şikâyet sistemine güvenini artırıcı ve bir merci olması bakımından önem arz eden düzenlemedir.

Kolluk gözetim komisyonu 7 kişiden oluşuyor. Başkanı İçişleri Bakanlığı Müsteşarı, üyeler Türkiye İnsan Hakları Kurumu Başkanı, Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanı -tabii, İnsan Hakları Kurumu Başkanını burada önergeyle değiştireceğiz, onu yeni bir tasarıyla gönderdik ve o tasarıdaki ismiyle anacağız- İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşaviri, Adalet Bakanlığında Ceza İşleri Genel Müdürü, 1 avukat -Adalet Bakanının önereceği 3 avukat arasından Bakanlar Kurulunca seçilecek, görev süresi dört yıl olacak- 1 öğretim üyesi, bu da İçişleri Bakanının önereceği 3 öğretim üyesi arasından Bakanlar Kurulunca yine seçilecek, görev süresi dört yıl olacak.

Bu kolluk gözetim komisyonu sürekli bir kuruldur. Görev alanı, kolluk görevlileriyle ilgili tüm şikâyet ve ihbarlar, icracı olmaktan ziyade, gözetim, izleme ve standart belirleme -doğrudan soruşturma yapma yetkisi yok, disiplin soruşturması

açılmasını isteyebilir- kolluk birimleri arasında uygulama birliğinin sağlanması, sistemin işleyişinden kamuoyunun bilgilendirilmesi, ilgili taraflarla iş birliği yapmak, görev alanıyla ilgili raporlar hazırlayarak her yıl

Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Başbakanlığa sunmak görevleri arasındadır.

Sekretarya hizmetlerinin Mülkiye Teftiş Kurulu tarafından yerine getirilmesi öngörülmektedir. İhtiyaç duyulan sayıda mülkiye müfettişinden müteşekkil ayrı bir uzman grup oluşturulacaktır. Önemli suçların, konuların mülkiye müfettişleri tarafından soruşturulması esastır. İl ve ilçelerdeki soruşturmalar imkânlar dâhilinde mülki amirler tarafından yapılmaya devam edilecektir. İdari soruşturmaların bir merkezden denetimi ve izlenmesi sağlanacaktır. Kolluk şikâyet sistemiyle ilgili veri analiz imkânı da sağlanacaktır.

Tabii, bu bize ve kamuoyuna sistemin nasıl işlediği konusunda sistemi takip etme imkânı da sunacaktır. Demokratik toplumlarda bilgilendirme, bilgiye kolay ulaşabilme de önemli standartlardan ve imkânlardan biridir.

Sonuç olarak öngördüğümüz yeni kolluk şikâyet sistemiyle ilgili Komisyonumuzun çok değerli görüş, öneri, eleştiri ve katkılarını bekliyoruz ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan, teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, vekillerimizden konu hakkında söz almak isteyen...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Ben söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Esası görüşüyoruz şu anda, söz sizde.

Sayın Celal Doğan, buyurun.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Değerli Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; getirilen kanun tasarısına baktığımızda -kolluk yönetim komisyonu denen Avrupa ülkelerinin bazılarında otuz-kırk yıllık, bazılarında sekiz-on yıllık deneyimle- Türkiye’de kolluk hizmeti gören bütün kesimlerin verecekleri hizmetin standardını yükseltmesi açısından yeni bir kurul ihdas etmeye çalışıyoruz. Bu ihdas edilen kurulun işlevinin özellikle güvenlik kuvvetlerinin hak ihlallerinde İnsan Hakları Evrensel Beyanname’sindeki esaslara riayet etmemesi hâlinde doğacak şikâyetlerin ciddi bir soruşturma sonucu karara bağlanmasını içermektedir. Yasanın, teklifin asıl amacı bu ama teklifin gelişmiş bütün demokratik ülkelerde oluşum hâliyle hiç uyuşmadığını açıkça görüyoruz. Buradaki bizim öne süreceğimiz iddialar herhangi bir polemğin, herhangi bir meselenin yokuşa sürülmesi açısından değildir; yapılması gereken, bu Komisyonun işlev göreceği anlayışa uygun ihdas edilmesi gerekir.

Şimdi, komisyon oluşumunu metne baktığımızda, İçişleri Bakanlığının Değerli Müsteşarı, Başkanlık İnsan Hakları Başkanı, İçişleri Bakanlığının Teftiş Kurulu Başkanı, Bakanlık 1. Hukuk Müşaviri, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü, üniversiteden seçilecek 3 kişi arasından Bakanlar Kurulunun atayacağı 1 şahıs, yine baro başkanı olacak nitelikteki 1 avukat, Sayın Adalet Bakanının önerceği 3 kişiden 1’inin Bakanlar Kurulu tarafından atanması... Bu 2 insan dışında daha doğrusu üniversitenin ve baroların göndereceği avukat dışında, zaten biraz önce Sayın Bakanın da arz ettiği gibi, bu arkadaşlar kolluğun içinde bire bir bulunan insanlar. Hiçbirisi ne yasada ne tatbikatta, efendim, “Şeffaf olmayın, adaletli olmayın, bu Emniyetin standardını yükseltmeyin.” diye bir aksi görevle görevlendirilmiş insanlar değil. Zaten yapması gerekeni şu anda yapıyor bu insanlar. Ama, aynı insanları bu denetimi yapmaya getirmeye kalktığınız zaman amaçlanan sivil denetimin, demokratik denetimin bir tek zerresine kavuşma şansınız yok. Çok geniş konuşma şansımız var bu konuda ama uzatmak istemiyorum. Fransa’da, İngiltere’de, İrlanda’da, Belçika’da bu kurulların oluşumuna baktığımızda emniyetle ilgisinin olmaması esas alınarak ihdas edilen kurullardır.

Şimdi biz bir işi sıfırdan yapıyoruz. Temel binayı doğru mu kuracağız, yoksa demokrasideki anlayışımıza uygun, herkesin kendi demokrasisine uygun, resmî anlayıştaki bir ideolojiye uygun bir kurul mu oluşturacağız? Zaten bütün çağdaş ülkelerdeki amaç da şu: Sivil denetimin bu işin içinde olması. Mümkün olduğu kadar emniyete hiç bulaşmamış unsurların bu heyetlerin içinde olması. Bildiğiniz gibi, meslek taassubu, ülkedeki kayırmacılık esas alındığında, örtbas meselesi gündemde olduğunda -ki Türkiye’nin gündeminden hiç çıkmaz- kol kırılır yen içinde kalır meselesinin hâkim olduğu bir anlayışla, bu şekilde bir kurulu ihdas edeceğinize, bana sorarsanız hiç ihdas etmeyin yani hiç kurmayın. Bu ayrıca bürokrasiyi hem artıracaktır hem yük olacaktır ve ekonomik olarak da devlete yeni yeni külfetler getirecektir. Yine, bu genel bakışın içine baktığımızda metnin içerisinde, mümkün olduğu kadar, örneğin, devletin en üst derecesindeki Bakanın, Adalet Bakanının seçeceği baro başkanı olma niteliğindeki şahsı bile barolar başkanlığına, barolar yönetim kuruluna bırakmadığı görüyoruz. Yani, aklıma hep şey gelir, Osmanlı’da Bekirağa bölüğü vardır. Bekir Ağamızın yani Adalet Bakanımızın mutlaka o 3 ismi belirleyip kendisinin göndermesinde bir zaruret mi vardır? Barolar Birliğine, yönetim kuruluna hiç mi güven söz konusu değildir? Üniversite üyeleri arasından seçilecek 1 kişinin atanmasının üniversitelere, YÖK’e de mi bırakılması mümkün değildir? Açıkçası, şimdi, Sayın Bakanım, şunu görüyoruz: Her atamada müzahir olma konusunda bir arzu görülüyor, daha doğrusu inisiyatif kurulma söz konusu oluyor. Bu nedenle, bir defa, eğer işin esasını tartışacaksak... Bir defa kurulacak bir binadan bahsediyoruz, bu bina yeni kuruluyor. Bu yeni kurulacak binanın, gerçekten, resmî ve geçmiş bütün hizmetlerine baktığımızda bu işin yürümediğini, bu işin bu anlayışla, bu kadrolarla aksak gittiğini gören anlayışın yapısı olarak bu şekilde ihdas etmemizin Türkiye’ye hiçbir faydası yok, hiç kurmayalım daha iyi olur. Eğer uygun görürseniz, bunu sivilleştirerek, bütün Avrupa ülkelerindeki örneklerde olduğu gibi... Örneğin, Fransa’dakini örnek alsanız -Parlamentoda çoğunluğunuz var, orada senato var, bizde yok ama- milletvekillerinin, daha doğrusu Parlatonun atayacağı nitelikteki insanlar. Sayıştay bunun içinde yok. Kapsama baktığımızda Türkiye’de sadece güvenlik hizmetini yapan polisimizi, jandarmamızı, sahil güvenlikteki personeli esas almışsınız.

Şu anda Türkiye'de -ben sayın bakanın ağzına ithafen söylüyorum, eski bakanlardan birisinin- İstanbul'da halk otobüsünü yakan MİT elemanlarının olduğunu söyleyen bir bakanımızın beyanı söz konusu. Yani, MİT'in elemanlarının hizmetlerinin denetlenmemesi nasıl göz ardı edilebilir? Özellikle gümrük muhafaza memurlarının yapısını Türkiye'de bilmeyen yok. Ben geçmişten biliyorum, bir başbakanın ev eşyası gümrükten rüşvet alınmadan içeri girilmedi. Yine, geçmişten biliyorum, iktidarda olduğumuz bir dönemde de hatırlıyorum, imam-hatip mezunu ve sol tanımaz çocukları işe aldığımızda yazdıkları mektuplarda "Sayın Milletvekilim, bizi dövüyorlar rüşvet almadığımızda." diyen bir yapıdan bahsediyorum. Bu hizmetler tamamen pürüpak oldu değil, temizlendi değil. Bunun yanında, Türkiye'de şu anda en az polis kadar, sayısız yerlerde hizmet alan, özellikle üniversitelerde, özel sektörde özel güvenlik kuvvetleri var. Özel güvenlik kuvvetleri davranışlarının eğitilmiş polisten çok mu iyi olduğunu görüyoruz? Bunların dışarıda bırakılması, bu kapsama alınmaması bu yasanın amaçlarından uzak durduğumuz noktaya getirir.

Bu nedenle, genelde söyleyeceğim bunlar ama maddelere geçtiğimizde elimizde iki tane taslak var. Birisi Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın, biri Sayın değerli Komisyon Başkanımıza şu anda Davutoğlu'nun gönderdiği ve hülasa hâline getirmiş olduğu bir metin var. Bu metin Tayyip Erdoğan'ın gönderdiğinden de daha geri. Hangi konuda geri? Özellikle, oylama yapıldığında nisap konusunda daha doğrusu akraba taallukattan birisinin suç işlemesi hâlinde işe dâhil olanların nasıl çekimser kalacağı bile dercedilmemiş.

Yine, yasada bir eksiklik var özellikle: Avrupa Birliği Bakanımızın yazmış olduğu bir görüş var orada, eski metinde. Avrupa Birliği Bakanının görüşü... Açıkçası buradaki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde mahkûmiyetimizin altındaki en büyük gerçek yapılan araştırmaların kalifiye elemanlar tarafından, profesyonel birinci derece müfettişler tarafından yapılmamasından, iyi araştırılmadığından 1.504 tane mahkemenin olduğu duruşmanın yapıldığı yerde, 341'inde mahkûm olan bir Türkiye'den bahsediyoruz. Bu nedenle, sizden ricam Sayın Bakanım, arz etmek istediğim konu şu: Bu binayı yeniden yapıyoruz. Memleketimizde, maalesef, biz bütün inşaları yaparken, örneğin, hep tepkiler üzerine inşa ediyoruz. Siz de sözünüze başlarken dediniz ki "Olağanüstü bir durumdan geçiyoruz." Doğrudur, olağanüstü bir durumdan geçiyoruz. 1961 Anayasası, 1924 Anayasasına tepki olarak yapılmıştır. 1982 Anayasası 1961'e tepki olarak yapılmıştır. Bu nedenle, biz tepkileri değil, gelecekteki Türkiye'nin inşasında bir defa yapacağımız bu binayı sağlam yapmamızda fayda vardır diye düşünüyorum.

Saygılarımla arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Başkan.

Buyurun Sayın Erol.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, sayın Komisyon üyelerimiz; Cumhuriyet Halk Partisi Komisyon üyeleri adına hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Ben kanunun içeriğiyle ilgili, Celal Bey'in de belirttiği birkaç konuyla ilgili uyarıda bulunmak isterim. Sorun yalnızca güvenlik güçleriyle ilgili değil, aynı zamanda Türkiye'de infaz koruma memurlarıyla ilgili de yaşanan sorunlar var, gümrük muhafaza memurlarıyla ilgili yaşanan sorunlar ve özel güvenlik personeliyle yaşanan sorunlar var. Kanunun kapsamının genişletilmesiyle ilgili talebimizin değerlendirilmesini öneriyoruz. Ayrıca, Komisyon'da, tabii, kamu görevlileri adına karar verilecekse kamu görevlilerinin bu Komisyon'da olmasında yarar var ama avukatların Adalet Bakanlığı tarafından değil, ilgili sivil toplum örgütü tarafından, baro tarafından önerilmesinde yarar var. Ayrıca, üniversiteden önerilecek akademisyenlerin İçişleri Bakanlığı tarafından değil, üniversitelerden mesleki kariyerine göre veya kıdemine göre önerilmesini öneriyoruz. Daha sonra yine bu konuyla ilgili düşüncelerimizi sizlerle paylaşacağız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Okutan.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Sayın Bakanım, Değerli Başkanım, değerli vekiller; herkesi saygıyla hürmetle selamlıyorum. Bilhassa, burada İçişleri Bakanlığına mensup meslektaşlarımız var. Onlara da bilhassa "hoş geldiniz" demeyi bir borç biliyorum.

Efendim, bu yasa bu hâle gelmeden önce ben de o vakitler aktif faal olarak çalışıyordum. Yasanın mantığı, esasen, Celal Başkanımın ifade ettiği mantıkla yola çıkıldı. Yani, özünde kamu görevlileri ve kolluk görevlileri kendi içinde birtakım hatalar yaparlar ve yaptıkları vakit de "Kol kırılır, yen içinde kalır." mantığıyla hareket edilir. Bunun önüne geçilmesi icap eder mantığı vardı. O vakitlerde Avrupa Birliği uyum süreci çok hızlıydı ve Avrupa Birliğiyle de iş birliği yapılarak, oradan da destek alınarak bir proje üretildi ve kaymakamlarla, güvenlik güçlerimizle ve yurt dışı boyutu da olan ciddi çalışmalar üretildi. Özü şu bunun: Devlet genellikle ceberut yaklaşımıyla vatandaşları ezer, ezerken de bunu kolluk güçleri vasıtasıyla yapar ve bu kolluk güçleri bu hataları da kendi içinde kapatırlar ve dolayısıyla da bu kamu vicdanında yaralar açar, hatta güvenlik güçleri de bu manada itibar kaybeder yaklaşımı vardır ve bunun dış bir gözle, güvenlik güçlerinin dışındaki bir gözle denetlenmesi icap eder ve tam da adı şimdiki gibi değil, Kolluk Gözetim Komisyonu değil, sivil gözetim kurulu, sivil gözetim projesiydi bu. Birkaç sefer geldi. Sayın Cumhurbaşkanımızın Başbakanlığı döneminde geldi, şimdiki Hükûmet döneminde geldi ve giderek bir viraj alınması söz konusu. Bu geldiği hâliyle aslında kolluk güçlerinin yaptığı hatalarla genel yargılama mevzuatı var. Bu mevzuat da bize göre işliyor. Gerek adli görevleriyle ilgili hususlarda doğrudan zaten savcılarımız -aramızda eski savcılar da var- kolluk güçleriyle ilgili işlem yapabilirler, bu mevzuat var zaten bu hâliyle. Disiplinle ilgili hususlarda da kolluk güçlerimizin, Emniyetin, Jandarmanın, diğer kolluk güçlerinin disiplin suçlarında genel kamu görevlilerinin disiplin suçlarından da ağırlaştırılmış bir rejimi vardır zaten. Yani, hâlihazırda kolluk güçleri, diyelim ki Emniyet teşkilatı diğer kamu görevlilerinden

daha ağır bir disiplin rejimiyle karşı karşıyadır. "En ufak hataları, düğmenizi kapatmadınız, yolda şu hataları yaptınız." vesair falan diyerek ağır bir disiplin rejimiyle karşı karşıyadırlar. Dolayısıyla, bunlar zaten işliyor.

Bir başka husus: İnsan Hakları Kurumu bugünlerde yasalacak, ilgili maddeleri de geçti. Bazı hususlar var ki savcılar doğrudan devlet memurlarını yargılama rejiminin de dışına çıkarak doğrudan dava açma imkânı var, biri bu. Bu konulara giriyor, insan haklarına aykırı harekette bulunan bir suç işlenirse savcılar bu hususta doğrudan soruşturma açma yetkisine de sahipler. Ayrıca, İnsan Hakları Kurumuyla ilgili ek maddelere, ayrımcılık dâhil, kötü muamele dâhil, işkence dâhil oralara da geçmiş durumda. Sözü toparlayacak olursak maddelerde teker teker konuşabiliriz.

Komisyonun oluşturulmasında güvenlik güçlerinin daha çok dışına çıkarılarak sivil unsurlar katılmış ama o unsurlar kamu görevlilerinden daha çok oluşmuş. Orada İçişleri Bakanlığına yansıyan kısım, daha çok mülki idarenin ilçedeki ve ildeki etkinliği nasıl artırabilir? Çünkü yani bizim rejimimize göre, 5440 sayılı Kanun'a göre, ilin güvenlik sorunundan il valisi, ilçede de ilçe kaymakamı doğrudan sorumludur. O bakımdan, bu manada mülki idarenin etkinliğinin artırılması ve hesabının da doğrudan ilçede kaymakamdan, ilde de validen sorulması mantığı vardı. Bu kurul üyelerine baktığımızda mesela ben Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün burada olmasını çok manalı bulmam. Neden İller İdaresi Genel Müdürlüğü yok? Madem olacaktı İller İdaresi Genel Müdürlüğü burada bulunmalıydı yani böyle bir Komisyon olacaksa.

Nihayetinde şöyle bir şey: Bu Komisyonun olumlu tarafları var yani mesela, bir merkez oluşturuluyor, kayıt sistemi oluşturuluyor hem Jandarmayla ilgili hem Sahil Güvenlik Komutanlığıyla ilgili hem Emniyetle ilgili. Zaman içerisinde burada bir birikim oluşacak, bir eğilim oluşacak. Bu eğilimin değerlendirilmesi, sorunlara çözüm önerilerinin aktarılmasıyla ilgili orada bir dosyalama sistemi de oluşarak eğilim çıkması mümkün. Mesela, bu, artılarından bir tanesi. Bir tek tipleşme yani hem Jandarmada hem diğer kolluk güçlerimizde bir standarda kavuşması meselesi doğru bir şey. Ama, biz özünde buna, hele hele İnsan Hakları Eşitlik Kurumunun ve ayrımcılıkla ilgili mücadeleyle ilgili yasaların çıkarılmasından sonra çok fazla ihtiyaç kalmadığını düşünüyoruz.

Şimdi, bir de olağanüstü dönemden geçiyoruz. Olağanüstü dönemde güvenlik güçleri bunu kendilerinin çalışmalarına bir müdahale gibi de düşünebilir. Bu olacaksa ya ilk başlangıçtaki mantığı çerçevesinde ele alınmalı ya da bu hâliyle bu aslında Avrupa Birliği uyum süreci çerçevesinde son dönemde vize muafiyeti karşılığında alınacak tedbirlerden bir çalışma ve o çalışmayı yaparken de dostlar alışverişte görsün -yani bu tabiri affınıza sığınarak kullanıyorum yani o kadar da biraz kategorize ederek manasında ifade etmek durumundayım- anlamında, bu yasağı da savalım mantığıyla çıkarılmış bir şey olarak görülüyor. Kendisiyle çelişkili. Ama, şunu da ifade edeyim: Son dönemde Avrupa Birliği uyum süreci çerçevesinde birçok yasa tasarısıyla karşı karşıya kalıyoruz. Orada bir fikir birliği yok, daha çok çeviriler ele alınıyor, bir zihin karışıklığı var ama bu -burada bir kere kaleme alan arkadaşları tahmin ediyorum- taslak güzel hazırlanmış, dili iyi, bir mantık silsilesi var. Biraz teftişe ağırlık verilmiş, teftişte yeni bir mülkiye müfettişi teftiş kuruluna yeni bir kurum ihdas eder görüntüsü verilmiş ve icrai görevler verilmiş, bunlar doğru değil. Elimizde Türkiye'de en iyi işleyen denetim birimlerinden biri İçişleri teftiş müessesesidir. Dolayısıyla, onu da böyle sağdan soldan yeni müesseselerle dağıtmak ya da fikir birliğinin oluşmasına engel anlamına gelebilecek bir dağınık çalışmaya girmek doğru değildir diye düşünüyoruz.

Şimdilik, söyleyeceklerim bundan ibaret.

Herkesi saygıyla, hürmetle selamlıyorum tekrar.

BAŞKAN – Sayın Okutan, teşekkür ediyoruz

Murat Bakan Bey, buyurunuz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, sayın Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, bürokratlarımız; hoş geldiniz.

Bugün konuştuğumuz konuya girmeden önce aslında içinde yaşadığımız, içinde bulunduğumuz durumda çok sayıda kolluk kuvvetimiz şehit oluyor her gün. Dolayısıyla, onları saygı ve rahmetle anarak konuşmama başlamak istiyorum. Jandarmamız, polisimiz, Sahil Güvenlik Komutanlığı bu göç dolayısıyla çok ciddi çalışmalar yapıyor. Hepsini anarak başlamak istiyorum.

Burada bu konuyu konuşurken bu iş, kolluk kuvvetlerinin özlük haklarından, kolluk kuvvetlerinin çalışma koşullarından bağımsız değil. Bizim bu konuyu çıkarırken bir muradımız var, nedir? Kolluk kuvvetlerinin yaptığı, insan hak ve özgürlükleriyle ihlalleri izleyebilmek, bununla ilgili arşiv kayıtlarını tutabilmek ama bunu yaparken bir yandan da kolluk kuvvetlerinin içinde bulunduğu çalışma koşullarını, onların özlük haklarını, fazla mesai yaparak çalıştıkları koşulları, maaş ve diğer konularını, tüm bunları da konuşmak gerekir. Onların sağlıklı ortamda çalışması, bu insan hakları ve özgürlükleri noktasında ihlallerin azalmasına sebep olacaktır. Bu Komisyonun bence ihtisas komisyonu olarak görevlerinden biri de bu olmalı diye düşünüyorum. Millî Savunma Komisyonu bu noktada bir çalışma yapıyor, Türk Silahlı Kuvvetlerinin mensuplarının özlük haklarıyla ilgili. Bizim de İçişleri Komisyonu, ihtisas komisyonu olarak bu tip bir çalışma yapıp Bakanlığımıza sunup uzlaşma içinde buradan kolluk kuvvetlerinin özlük haklarıyla ilgili, çalışma koşullarıyla ilgili konuları çıkarmamız gerekir diye düşünüyorum.

Biz bu Komisyon kurulduktan sonra Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Sayın İçişleri Komisyon Başkanımızı ziyaret ettik ve orada şunu söyledik: Bu ülkede şu an ciddi bir kutuplaşma, kamplaşma var. Biz buraya, Parlamente'ye, bu ülkeye, bu vatana hizmet etmek için geldik. Dolayısıyla, biz bu uzlaşmayı kendi Komisyonumuzdan başlayarak sağlayabiliriz. Her konuyu birlikte konuşup müzakere etmeli ve Komisyondan oy birliğiyle geçirebilmeliyiz. Biz bu anlayışla bu Komisyonda yer alıyoruz. Burada da biz bu anlayışla yer alıyoruz. Dolayısıyla, burada bulunan bütün Komisyon üyelerini müştereken ortaya koyacağı

bir iradeyle çıkacak kanun tasarılarının en uygun şekliyle, Mecliste de çok fazla önerge verilmesine lüzum kalmadan çıkarılabiliyor olması lazım. Bu işin de olgunlaşacağı yer burası.

Komisyonun oluşumu en önemli konu. Sadece bu kurumla ilgili değil, bundan önceki konularda da Mecliste en çok konuştuğumuz İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu ve diğer kurumlarda da idarenin mutlak bir sürece dâhil olma, yürütmenin tüm üyeleri belirleme anlayışı olduğunu görüyoruz. Bu anlayış, bizim murat ettiğimiz amaca hizmet etmiyor. Eğer biz burada gerçekten bir netice alacaksak, bu kurumun kurulmasıyla, sadece bu Avrupa Birliğiyle ilgili işte, bu vize muafiyetini sağlamak için değil ya da Avrupa Birliğinin bize sunduğu kriterleri yapmak için değil, bizzat kendi yurttaşımızın insan hak ve özgürlüklerini koruma noktasında bir şey yapacaksak burada Kolluk Kuvvetlerini Gözetleme Kurulunun da hem idarenin hem yürütmenin dışında sivil kurumların da bu işin içine girdiği bir yapıyla oluşturulması gerekir. Eğer bunu yapabilirsek gerçekten doğru bir iş yapmış oluruz. İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunda da aynı şey geçerli. Netice itibarıyla bizim burada yaptığımız çalışmayı biz hem kendimiz için yapıyoruz hem de tüm dünya bizi izliyor. Freedom House gibi, Uluslararası Af Örgütü gibi kurumlar bizim burada yaptığımız çalışmalarını izliyor, Avrupa Birliği bizim burada yaptığımız çalışmalarını izliyor. Dolayısıyla, buradan çıkacak sonucun gerçekten hedeflediğimiz sonuca uygun şekilde olması gerekir diye düşünüyorum.

Şimdilik benim paylaşacaklarım bunlar Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Murat Bey'in ifade ettiği gibi, beni ziyarete geldiler, bu görüşlerini ifade ettiler, ben de teşekkür ettim. Komisyonumuz da zaten çok nezih bir ortamda devam ediyor. Bir kere daha teşekkür ediyorum.

Ben de toplantı öncesi gruplara ulaşmaya çalıştım, Sayın Doğan'la bir araya geldik, Sayın Okutun'la. Sizlerle de bir araya gelmeyi arzu ettik ama tam istediğim ortamda olmadı. İnşallah, bir dahaki seferde daha önceden otururuz, konuşuruz, istişare ederiz diye düşünüyorum.

Yaklaşımınızı tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum.

Hayati Bey, buyurun.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benden önceki konuşmacıları da dikkatle dinledim. Çoğunun yaklaşımlarına katılıyorum.

Sayın Bakanım zaten başta izah ederken ülkemizin içinde bulunduğu şu kritik ortamda sanki bu Komisyonu dört dörtlük oluşturmamız mümkün değil. Biraz “Kol kırılır, yen içinde kalır.” cinsinden ayarlamak zorundayız anlayışına veya hissiyatına ben kapıldım. O zaman akla şu geliyor: Gerçekten de biraz önce Murat Bey'in dediği gibi, Avrupa İnsan Hakları komisyonları bizleri inceleniyor ise ve yakın takipte ise gerçekten biz biraz kendi kendimizi kandırır vaziyeteyiz, onları zor kandırırız. Çünkü, kuruluşa baktığım zaman gerçekten de burada çok ağırlıklı, zaten işi başından aşmış olan veya aşacak olan üyelere oluyor. Ayrıca, bu üyelerin de hesap verilebilir veya şeffaflığından korkarcasına “Şöyle şöyle seçilir üniversiteden ama onun içinde de Bakan istediğini seçer.” gibi çok güvensiz ve illa ki elimin altında, cebimde olsun bu Komisyon dercesine bir yaklaşım hissediyorum.

Biraz önce, Sayın Bakanımın da bahsettiği gibi, çağdaş ülkelerde güzel örnekler var. Elbette ki Sayın Bakanımın dediği gibi, yine anladığım odur ki kervan yolda düzülecek. Önce, elimizin altında tutacağız Komisyonu, yavaş yavaş biz onu ihya edeceğiz zaman içinde olgunlaştıkça veya ülkemizin içinden geçtiği tehlikeler azaldıkça ama tehlikeleri de gerçekten de kolluk kuvvetlerimiz çekiyor en büyük sıkıntıyı. Bu gerçeği de görmek lazım. Uzaktan atmak hoş oluyor, tabii ki hepimiz için geçerli. Sıcak ortamın içinde yaşayan polisler ve askerlerin bire bir neler çektiğini bir kendileri biliyor, bir Allah biliyor. Allah yardımcıları olsun. Şehitlere bu vesileyle rahmet, gazilere acil şifalar diliyorum.

Elbette ki biz Avrupa Birliği ülkelerine özensen bile bu Komisyonu şu anda net bir şekilde layıkıyla oluşturma şansımızın olmadığını, buradan geçeceğini, Meclisten de onaylanacağını ama gün geldikçe yavaş yavaş bu kurulması gerekli olan bu Komisyon -geç kalmış belki de 23' üncü Dönemde bu iş bitmeliydi- belki bugün biraz daha olgunlaşmış veya gelecekte olgunlaşmıştı.

Çağdaş ülkelere baktığımız zaman, çağdaş ülkeler bizi yargılamak en fazla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ülkemizde insan hakları ihlallerinin yoğun bir şekilde yaşandığını ve bunları denetleyecek özellikle bağımsız ve şeffaf kuruluşun olmadığını vurgulayarak bizi birçok yerde zanna istinaden cezalandırıyor. Bizim de kuracağımız bu Denetim Komisyonunu şeffaf, hesap verebilir ve bağımsız oluşturmamız gerektiği kanaatindeyim.

Ayrıca, yine, HDP'den sayın arkadaşımız konuştuğunda Fransa örneğini verdi. Fransa örneğini pek bizim ülkemize uyacağını zannetmiyorum çünkü ombudsman yöntemini kullanıyorlar orada, bizim ülkemizde böyle bir birim oluşmadığı için biraz zor ama anlıyorum ki biz bu Komisyonun Avrupa Birliğine uyumlu olması için İngiltere'yle beraber çalışmışız. İngiltere'ye baktığımız zaman sadece İçişleri Bakanlığının bunu finanse ettiğini görüyoruz ve diğer kısımlarında yani devlet kurumlarından hiç kimseyi almadığını özellikle Komisyonun oluşumunda devletle alakasının kimsenin olmadığını... Kararlarında hatta o kadar kendilerine güveniyorlar ki anladığım kadarıyla kararları mahkemede dahi yargılatmıyorlar, kararları mahkeme dahi değiştiremiyor ve kurulacak olan Komisyonun üyelerinin asla kolluk kuvvetlerinden bulunmaması öneriliyor. Burada dikkatimi çeken ve burada gene yazmadığımız, bizim CHP Grubu olarak yazmadığımız yalnız çok önemli bulduğum şöyle bir husus var, sanki bizde eksik: Kolluk Gözetim Komisyonunun yani kuracağımız Komisyonun kendi takip ekibini kurması. Şimdi, biraz önce de bahsettiğim gibi burada bahse konu kişiler zaten mesaisi yoğun kişiler. Peki, herhangi bir olayın vuku bulduğu yeri, oradaki pozisyonu incelemek için kim gidecek, kim takip edecek, sadece evrak üzerinden mi bakacak?

Öyleyse, burada takdir sizlerindir yani bu konuda Sayın Bakan ve değerli ekipleri bu konuda çalışıp bir şey önermeli bence. Yani, kimlerle işin evrak üzerinde değil de geride fiilî olarak oluşmuş olan suç niteliğinin nasıl ve neden oluştuğunu inceleyecek ekip nerede? O ekibe bu komisyonun yoğun bir şekilde ihtiyaç duyacağını tahmin ediyorum.

Yine, biraz önce bahsettiğim, arkadaşlarımızın da bahsettiği gümrük muhafaza elemanları, cezaevi gardiyanları, özel güvenlikçilerin de toplumun değişik kesimlerinde sivil kesime özellikle yaşattığı birçok üç kağıttan, avantadan, ukalalıktan kaynaklanan, her gün yaşanan birçok sorunlar olduğunu gazetelere, basına yansıdığına veya yaşadığımızda görüyoruz. Bunların da bir denetim altına alınması gerekir diye düşünüyorum.

Şimdilik, bu kadar. Açıldıkça konular tekrar görüşlerimizi iletiriz.

Dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ben çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Dülger.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanımız ve değerli misafir bürokrat arkadaşlar ve çeşitli kurumlardan aramızda bulunan değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önümüzde bulunan kanun tasarısını incelediğimizde ve bu kanunla ilgili görüşleri dinlediğimizde bir şey dikkatimi çekti: Sanki bizim personel rejimimizde bir teftiş, murakabe, denetim, adına ne dersek diyelim, böyle bir rejim yok. Yeniden, yepyeni, sıfırdan Teftiş Murakabe Denetim Komisyonu kuruluyor ve bütün Türkiye'deki personelin bu konuda, özellikle de kolluğun denetimi sağlanacak. Bu şekilde baktığımız vakit bütün kurumların içerisinde var olan teftiş heyetlerini, zaten yapılmakta olan gerek Jandarmanın gerek Emniyetin gerek Sahil Güvenliğin gerek bütün kurumların teftiş ve denetim ekiplerini, heyetlerini sanki yok kabul ediyormuşuz gibi bir görüntü ortaya çıkıyor. Oysa, bu kurumların kendi içerisinde yapmış oldukları adli soruşturmanın başlangıcı olan 4483 sayılı Kanun'la başlatılan soruşturmalar, disiplin soruşturmaları zaten yapılmaktadır. Kanunun amacına bakıldığında yapılan yani "Kol kırılır yen içinde, baş yarılır fes içinde." görüntüsünün zaten olmadığını, tersine olan, yapılan soruşturmaların bir merkezî sistemle izlenmesi bunun dışında da İçişleri Bakanına önerilerde bulunmak... Ayrıca, herhangi bir savsaklama görüldüğünde bu denetim sonucunda, merkezî sistemde kayıt altına alındığı esnada bir savsaklama görüldüğünde yetkili mercilerden soruşturma açılmasını istemek...

Yine, şu ana kadar rejimimizde olmayan bir şey, kamuoyunu bilgilendirmek, sivil toplum kuruluşlarıyla irtibata geçmek, iş birliği yapmak gibi yeni bir yapı getirmektedir. Aynı şekilde, bizde bunun dışında ombudsmanlık sistemi de vardır. Onun dışında, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkımız var. Bunların hepsinin merkezi bir sistemde kayıt altına alınması, tabiri caizse memurun kolluk gücünde, görevli personelin hakkında bir nevi anatomisini çıkaran bir yapıyı getirdiğini düşünüyorum. Batıdaki örneklerine bakıldığında her ülkenin kendine göre birtakım nevi şahsına münhasır özellikleri vardır. Mesela, Fransa örneğinde yasama yargı ağırlıklı bir şey vardır. Dolayısıyla, burada kurulan Komisyonun İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Başkanlığında olmasına rağmen, ben kurula dışarıdan katılan üyelerle bağımsızlığının da oluşturulduğuna inanıyorum ve kanunun bu şekliyle bir boşluğu dolduracağına inanıyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sanırım söz isteyen yok.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Maddelere geçecek miyiz Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Maddelere geçmeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Benim bir önerim vardı. Eğer uygun görürseniz bir alt komisyon kurabilir miyiz?

BAŞKAN – Oylamayı yaptık Sayın Doğan. Hayırlı olsun bence.

Maddelere başlayalım.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sizin her zamanki hâliniz.

BAŞKAN – Yok, her zamanki değil, sen de biraz çok iştahlı değilsin bu konuda.

Teşekkür ederiz.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Bu konuda değişiklikler var ya arkadaşlarımızın getirdiklerinde.

BAŞKAN – Maddelerde görüşürüz şimdi. Yani, zaten iki kere görüşülmüş, iki kere bu Komisyon bunu görüşmüş. O anlamda, sen de onu takdir ediyorsun, öyle görüyorum ben.

Teşekkür ediyoruz ve maddelere geçiyoruz.

1'inci madde üzerinde söz isteyen var mı efendim? Söz isteyen yoksa 1'inci maddeyle ilgili üç adet önerge var değerli milletvekillerimizden.

Birinci önergeyi okutuyorum:

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Maddeyi okutmuyor musunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Madde okunmuyormuş, teamül öyle, İçişleri Komisyonunda madde okunmadan...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Öyle bir teamül...

BAŞKAN – İsterseniz okuyalım ama öyle bir şey...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Parlamenta arkadaşlarımız geliyor –Sayın Bakanımız da duysun- milletvekilleri taslağı hiç görmüyorlar. Kanun taslaklarını milletvekilleri hiç görmüyor. Orada adama el kaldırtıyoruz yani. Bari İçişleri Komisyonunda hiç olmazsa okutalım yani.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Emniyetin, kolluk güçlerinin yaptığı şeyleri incelemeye çalışıyoruz, biz Komisyonunda bunları saklıyoruz; böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN – Saklamıyoruz.

CEMİL YAMAN (Kocaeli) – Bunlar arkadaşlara dağıtılmadı mı?

BAŞKAN – Dağıttık. Okuyalım efendim.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Milletvekillerinin eline taslak gitmiyor.

BAŞKAN – Orada bir şey yok. Sayın Doğan, sadece...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Bu Komisyonun üyesi olmasak biz bu taslağı görmeyecektik.

CEMİL YAMAN (Kocaeli) – Bütün Komisyon üyelerine dağıtıldı değil mi bu?

BAŞKAN – Tabii tabii, bir hafta önceden hepsine dağıttık.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Komisyon üyelerinde var kardeşim, Komisyon üyelerinden bahsetmiyorum, milletvekillerinden bahsediyorum ben. 550 milletvekiline gidin, 500'ünde bu taslak yok. Dün görüştüğümüz insan haklarıyla ilgili kanunu biz görmedik, ben görmedim yani.

BAŞKAN – Başkanım, istesen danışmanların alır yahu, öyle şey olur mu yani ne demek?

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Meclis Başkanlığından gönderseler benim masama koyarlardı kardeşim.

BAŞKAN – İnternet sitesine koyuyor Meclis Başkanı.

MEHMET ALTAY (Uşak) – Bütün gerekçeleriyle sıra sayıları Mediste dağıtılıyor Celal Bey, istediğiniz anda kavaslar tarafından tedarik ediliyor.

BAŞKAN – Evet, dağıtılıyor, masalarda var orada.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – “İnternet” diyorsunuz, şikâyet dilekçesine bağlıyorsunuz buradaki başvuruyu da neyi İnternet'e koyuyorsunuz? Allah Allah! İnternet'ten bahsediyorsunuz, bu getirdiğiniz taslakta İnternet'ten başvuru yok, başvurma hakkınız yok.

BAŞKAN – Arzu ediyorsanız okuyabiliriz. Bu, problem olacak bir konu değil ama ben herkesin vâkıf olduğunu düşünüyorum.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Şimdi elimizde Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın, Cumhurbaşkanımızın Başbakanken yazdığı taslak var.

BAŞKAN – Hayır, hepsi var. 77'ye göre kabul edilen, 2012'deki metin esas alınıyor.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Başkanım, okuyalım lütfen.

BAŞKAN – 1'inci maddeyi okutuyorum:

KOLLUK GÖZETİM KOMİSYONU KURULMASI VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI

HAKKINDA KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; kolluk şikâyet sisteminin daha etkili ve hızlı işlemesini sağlamak, saydamlığını ve güvenilirliğini geliştirmek üzere, kolluk görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçlardan veya disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum veya davranışlarından dolayı idarî merciler tarafından yapılan ya da yapılması gereken iş ve işlemlerin merkezî bir sistemde kayıt altına alınması ve izlenmesi amacıyla Kolluk Gözetim Komisyonunun kurulması, Komisyonun görevleri, yetkileri ve çalışma yöntemi ile kolluk şikâyet sistemine yönelik diğer idarî tedbirlere ilişkin usûl ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Kanun, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilâtında görevli kolluk personelinin işlediği iddia edilen suçlarla veya disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum veya davranışlarıyla ilgili olarak idarî merciler tarafından yapılan ya da yapılması gereken iş ve işlemleri kapsar.

(3) Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilâtında görevli kolluk personelinin askeri görevlerinden doğan suçları, bu Kanunun kapsamı dışındadır.

(4) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu,

b) 16/6/1964 tarihli ve 477 sayılı Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları

Hakkında Kanun,

hükümleri saklıdır.

BAŞKAN – Madde üzerinde...

NURİ OKUTAN (Isparta) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Okutan.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Bana dağıtılan şu evraklar içerisinde 2012 yılında gönderilen taslak metin yok, 2010 yılında “Recep Tayyip Erdoğan” imzasıyla gönderilen taslak var.

BAŞKAN – Aynı metin, yenilenecek huzurumuza gelmiş.

NURİ OKUTAN (Isparta) – 2010'dakini tartışıyoruz.

BAŞKAN – Evet, evet. Aynen, İç Tüzük 77'ye göre aynı şekilde kabul edilmiş zaten.

Peki, madde üzerinde söz hakkı isteyen yok.

Birinci önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görülmekte olan 1/688 esas numaralı Kanun Tasarısının 1'inci maddesinin ikinci fıkrasının "Sahil Güvenlik Komutanlığı" ibaresinden sonra gelmek üzere "Mili İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Adalet Bakanlığı İnfaz Koruma memurları ve Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü" ifadesinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Celal Doğan
İstanbul

Hüda Kaya
İstanbul

Nadir Yıldırım
Van

BAŞKAN – Evet, bu konuda...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Önergemizin amacı bütün idari, hukuki işlemleri yapan güçlerin kaliteli hizmet vermesine matuf bir olaydır. Biraz önce de söyledim, sayısız olaylara karışmış belli kesimlerin mensupları var. Bunları bu denetimin dışında bırakmayı uygun görmüyoruz. Amaç, güvenlik güçlerinin toplum karşısındaki hem itibarını artırmak hem de şikâyet sahiplerinin şikâyetini sonuçlandırabilecek kaliteli bir yere başvurusunu sağlamak. O nedenle bu kesimlerin alınması gerekir. Örneğin, biraz önce arkadaşlar da konuştu, infaz koruma memurlarının... Arkadaşlar, dikkatinizi çekiyorum, bakın, bugünlerde yetiştirme yurdundaki çocuklara tasaddiyi konuşuyoruz. Sübyan koşullarının bunlardan hiçbir farkı yok, daha da rezil bir durumda yani. O nedenle, kapsamı alanına alınmasını teklif ediyoruz.

BAŞKAN – Evet, bu konuda başka söz isteyen...

Buyurun Hayati Bey.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Hızlı okunduğundan pek anlayamadım ama MİT de buraya eklenmek isteniyor galiba. MİT, bu son zamanlarda, toplum nezdinde veya basında en fazla üzerinde şaibe taşıyan, temkinli bakılan bir kurum. O dışarı çıkacak olduktan sonra diğerlerini hiç koymaya bile gerek yok. Bence, bunun en fazla denetlenmesi gereken kurum olduğunu düşünüyorum ve burada endişelerim artıyor açıkçası. Bunu kesinlikle...

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Özel güvenlikler...

HAYATİ TEKİN (Samsun) – "Özel güvenlik" falan diyor arkadaşlar ama özel güvenlikler, infaz korumalar, MİT'i oraya dâhil ettikten sonra hepsinin içinde sulu ayrına benziyor, esastan, yağurdun koyusunu dışarı çıkarıyoruz. Bence MİT'in kesinlikle denetlenmesi gerektiği kanaatindeyim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Başka söz isteyen yok.

Sayın Bakanım, cevap...

İÇİŞLERİ BAKANI EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekillerimiz; arzu ederseniz kısaca bu öneriyle ilgili bir değerlendirme yapayım.

Birincisi: Öncelikle teşekkür ediyorum, gerçekten son derece verimli, kaliteli bir müzakere ve öneriler oldu. Tabii, bu bir iyileştirme, onu baştan da söyledim. Her zaman daha iyisi olabilir ama mevcuttan daha iyiye götürecek bir adımdır.

İkincisi: Avrupa Birliğiyle mutabık kalınmıştır bu konuda. Onu da milletvekillerimizin takdirlerine sunuyorum yani orayla da konuşularak, müzakere edilerek mutabakata varılmıştır, bu standartların uyumu bakımından, ta o zaman hazırlanırken de şimdi de.

Avrupa Birliği ülkelerinde çok çeşitli uygulamalar var, onun için bir yeknesaklık yok. Bazılarında hepsini bakan atıyor, dışarıdan atıyor. Burada da bizim atadığımız kişiler arasında -yani oralara geleceğiz ama- siviller var ve standart bakımından onu... Tabii, değerlendirmeleri saygıyla selamlıyorum. Elbette değişik öneriler olabilecektir. Her arkadaşımıza göre "çok daha iyi" diye tanımladığı bir standart olabilir ama biz bu çerçevede, daha önce de yapılmış olan, Meclisimize sunulmuş olan tasarıyı aynen getirdik çünkü standartlara uygun.

Arkadaşlar, saygıdeğer milletvekillerimiz; MİT spesifik olarak bir istihbarat örgütü. Yani bu, istihbarat örgütünün denetimine ilişkin bir şey değil, yaygın asayiş hizmeti sunan kolluk birimlerinin denetimi... Mesela daha önce biz MİT'in ve diğer istihbaratın denetimiyle ilgili bir tasarı yasalastırmıştık ve orada mesela ilk defa Meclis komisyonuna her yıl ne kadar, ne istihbarat hizmeti sunmuşlar ve nasıl sunmuşlar rapor olarak sunmalarını getirdik; sunuluyor da Meclise. Daha iyisi olabilir mi? Olabilir yani daha iyisi elbette her zaman olabilir, onlar tartışılacaktır. Ama bu gümrük muhafaza memurları ve diğerleri -biz de arkadaşlarla değerlendirdik önerilerinizi- de spesifik olarak belli bir işle gümrükte görevli. Oradaki sorunları ayrıca ele almak gerekir. Yani bu yaygın asayiş hizmeti veren yerlere onları da koyduğumuzda zaten çok fazla bir iş yoğunluğu var. Oradan çok efektif sonuçlar üretilemeyebilir. Bir de onları kapsamıyor yani bütün Avrupa ülkelerinde de asayiş hizmeti veren kolluk birimlerini... Onlar daha spesifik yerlerde görev yapıyorlar. Koyarsak şeye aykırı mıdır? Hayır, değildir ama onlara ilişkin -onları da not alıyoruz, elbette ilgili bakanımıza da iletceğim- biz de çalışalım üstünde, değerlendirelim. Sonra, böyle bir şeye hemen şimdi bir cevap verme yerine, böyle bir şey bizim açımızdan da -Gümrük Bakanımızla da konuşuruz, diğer bakanlarımızla da konuşuruz- eğer uygun olursa belki Genel Kurulda bir önergeyle yapabiliriz ama şu andaki bizim hazırlama mantığımız ve ihtiyacımız ve efektif olma arzusu, istediğimiz sonucu üretebilmesi, onların dışarıda kalmasını yani gümrük muhafaza memurlarının örneğinin... Hele, mesela infaz korumada elbette sorunlar olabilir ama infaz koruma topluma bir asayiş hizmeti değil de orada spesifik bir iş yaptığı için onların ayrı bir denetim mekanizmasının gözden geçirilmesi gerekir. Olur ama buraya koyduğumuz zaman burası altından kalkamayacağı bir iş yüküyle de karşı karşıya kalabilir.

Ben saygıyla arz ediyorum Komisyonumuza.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Affedersiniz Başkan.

MİT'e operasyon yapma yetkisi verildi biliyorsunuz son yasaların birinde. Bu nedenle MİT'i gündeme getirdik. Yoksa, istihbari çalışmaların kalitesinin kontrolünü yapma gücümüz yok bizim. O nedenle operasyonel yetkisinin olduğu alanlarda da MİT'in dışarıda bırakılmasını doğru bulmadığım için teklif ettim. Takdir sizin.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Hayati Bey...

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Sayın Bakanım, Avrupa'yla hemfikir olduğunuzu söylediniz bu komisyonların atyapı çalışmasında. Yalnız, Avrupa Birliği ülkelerine baktığımız zaman da bizim Komisyona benzer hiçbir komisyon olmadığını görüyoruz yani kuruluş olarak. Ayrıca, doğru, birtakım istifhamları, endişeleri ben de taşıdım şahsen, sizin açıklamanızdan sonra. Peki, o zaman MİT'i burada hiç anmayalım, denetime de tabi tutmayalım. Niye burada MİT'i anıyoruz? Çıkaralım.

BAŞKAN – Biz anmadık, önergeyle anıldı, önerge olduğu için.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Önerge olarak getirdik.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Siz mi getirdiniz?

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Evet.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Pardon, tamam, özür diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, Hayati Bey, teşekkür ediyorum.

Sayın Doğan ve arkadaşlarının önergesini oylarınıza sunuyorum...

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Ben bir söz alabilir miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Oylamaya geçtim Gürsel Bey.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Teşekkür ediyorum.

Konuşmak istiyor musunuz Gürsel Bey?

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Bu maddeyle ilgili bir açıklama yapmak istemiştım ama...

BAŞKAN – Buyurun.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Sayın Başkanım, değerli üyeler; tabii, ülkemizin içinde bulunduğu koşullar belli. Ülkemizin şu anda öncelikli sorunu terör ve terörden kaynaklı olarak bir sürü can kaybımız var, şehitlerimiz var, ülkemizde inanılmaz bir şekilde gergin geçen bir süreç var. Aslında İçişleri Komisyonunun görevleri çok daha farklı yani tabii ki Meclisteki her komisyonun kendine göre görev alanlarıyla ilgili sorumlulukları var ama İçişleri Komisyonu şu anda Türkiye'nin gündeminden kaynaklı olarak biraz daha önemli işlev gören bir komisyon.

Sayın Bakanım, tabii, siz aslında Kabinede en zor görevi olan kişisiniz. Yani bir tarafta kamu düzenini sağlamakla sorumlusunuz ama diğer tarafta da kamu düzenini korurken de kamunun güvenliğini de sağlamak zorundasınız. Yani vatandaşlarımızın, yurtttaşlarımızın can güvenliği de sonuç itibarıyla sizinle ilgili bir sorun. Yani bizim amacımız aslında –Sayın Başkanımız da ifade etti- burada iktidar-muhalefet tartışmasından daha çok, gerçekten ülkemizin sorunlarıyla ilgili ortak bir akli, ortak bir uzlaşmayı nasıl geliştirebiliriz. Çünkü şu anda toplumun en fazla ihtiyaç duyduğu konu, toplumsal uzlaşma, hoşgörü, karşılıklı iyi niyet. Yani burada biz otururken, Komisyon üyesi olarak otururken AKP'li, CHP'li, MHP'li, HDP'li olarak değil, gerçekten ülkemizin ortak değerleri, ortak menfaatleri neyi gerektiriyorsa o konuda bir ortak düşünce arayışı içerisinde buradayız ve o mantıkla hareket ediyoruz.

Sayın Bakanım, infaz koruma memurlarıyla ilgili gelen öneriyle ilgili konuşulurken, değerlendirilirken kapsam dışında kaldığını söylediniz ama öneride de şey var, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü de komisyonunda. Mesela, bu o zaman orada bir terslik doğuruyor yani kanunda meslek gruplarıyla ilgili Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürünü ilgilendiren herhangi bir konu yok. Yani bunun biraz daha kapsamı genişletilebilir diye düşünüyoruz. İnfaz koruma memurları ile özel güvenlik birimleri eğer bu kapsama alınırsa...

Bir de Parlamentoda yeni bir kültürü ve yeni bir geleneği yaygınlaştırmamız lazım: Uzlaşma geleneği ve kültürü. Yani Hükümetin getirdiği her şeyi değil ama muhalefetin de önerdiği doğru şeyleri burada kanunlaştırarak, ortak akılla geliştirsek belki diğer komisyonlara ve Parlamente'ya da örnek bir çalışma olarak sergilenmiş olur.

Bu anlamda ben özellikle infaz koruma memurlarının ve özel güvenliklerin de bu kanunla teklif edilmesiyle ilgili düşüncemi...

BAŞKAN – İzin verirseniz Sayın Bakanım, ben sekiz sene mülkiye müfettişliği yaptım. Hilmi Bey kısmen anlattı, bu sistem gerçekten ileri bir adım bir kere. Şu anlamda ileri bir adım: Merkezî kayıt sistemi kuruluyor artık. Bunun Türkiye'deki örneği KİK. Şırnak'ta, Diyarbakır'da, Aydın'daki herhangi bir şikâyet dilekçesi bu sistemle anında Ankara'daki merkezde görülecek. Şimdi, bu kapsamda büyük bir sistemi bence başlangıçta sağlam bir kurmak lazım. Sayın Bakanın da ifade ettiği gibi, kurumun kapasitesine, imkânlarına ve tecrübelerine göre birer önergeyle, yeni yasama döneminde, ihtiyaç olduğunda eklenmesi daha faydalı çünkü diğer kurumların hepsi de devasa görevleri olan, işleri olan, yani başlı başına belki de onlara ayrı sistem kurulması gereken kurumlar, Gümrükler Muhafaza olsun, öbürü olsun. Sanırım Bakanlık, Hükümet o dönemde AB'yle de bunu görüşerek... Bunun bir çekirdeğini oluşturalım, böyle bir tecrübe paylaşımını yapalım, gerektiğinde de bunu geliştirelim diye bir mantık var. Bu mantık bence tutarlı ve en ileri adımı da merkezî kayıt sisteminin başlamış olması.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Sayın Başkanım, bu mantığa da karşı değiliz, eski çalışmaya da karşı değiliz ama siyaseten bir uzlaşma kültürünü geliştirmek için, Hükümetin getirdiği kanun teklifine burada aleyhte-lehte oy kullanmak yerine, bizim de taleplerimiz doğrultusunda küçük müdahalelerde değiştirilirse ortak bir uzlaşma kültürüyle çıkarılsın, bu Mecliste bir uzlaşma kültürünü egemen kılalım.

BAŞKAN – Orada da Sayın Bakan bir açık kapı bıraktı Gürsel Bey, “Çok önemli bir şey olursa gruplar adına Genel Kurulda görüşelim, ekleyelim.” diye de bir açık kapı bıraktı bence. Hem biz biraz daha çalışmış olalım burada, Genel Kurula hazırlık yapalım.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Efendim, takdir sizin ama...

BAŞKAN – Takdir Komisyonun.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – İçişleri Komisyonumuzun uzlaşma kültürüyle bir konuyla ilgili mutabakat sağlandığını kamuoyuna hissettirmek amaçlı söylüyorum. Yoksa tabii ki...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Sağ olun.

1'inci maddeyle ilgili, aynı mahiyette iki önerge daha var, okutup işleme alıyorum aynı mahiyette olduğu için.

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/688 esas numaralı Tasarının başlığının "KOLLUK GÖZETİM KOMİSYONU KURULMASI HAKKINDA KANUN TASARISI" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Baloğlu

Konya

Mustafa Yel

Tekirdağ

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Celal Doğan

İstanbul

Hüda Kaya

İstanbul

Nadir Yıldırım

Van

BAŞKAN – Konu üzerinde görüş belirtmek isteyen, söz almak isteyen var mı? Sanırım yok.

Gerekçeyi okutuyorum o zaman:

Gerekçe:

Kanun yapım tekniği ne uygunluğun sağlanması amaçlanmıştır.

Aynı mahiyetteki diğer önergenin gerekçesi:

Tasarının başlığının Kanun yapım tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla işbu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir oy birliğiyle.

Önerge doğrultusunda değiştirilen 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bağlı kuruluşlar: Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığını,

b) Bakan: İçişleri Bakanını,

c) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,

ç) Başkan: Kolluk Gözetim Komisyonu Başkanını,

d) İhbar: Kolluk görevlilerinin hukuka aykırı eylem, tutum veya davranışlarının, herhangi bir kişi tarafından yetkili mercilere bildirilmesini,

e) Kolluk: Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilatında, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlamak için kanunların ve kanunlara dayanarak yetkili makamların verdiği görevleri yerine getiren görevlileri,

f) Kolluk şikâyet sistemi: Kolluk görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçlardan veya disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum veya davranışlarından dolayı idarî merciler tarafından yapılan iş ve işlemler ile uygulamaların bütünü,

g) Komisyon: Kolluk Gözetim Komisyonunu,

ğ) Kurul: İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulunu,

h) Kurul Başkanı: İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanını,

ı) Merkezî kayıt sistemi: Kolluk Gözetim Komisyonu ile bağlı kuruluşlar, valilikler ve kaymakamlıklar arasında, kolluk görevlileri hakkında idarî mercilerce yürütülen ceza ve disiplin işlemleriyle ilgili olarak gerekli bilgilerin kaydedilmesi ve yapılan uygulamaların izlenmesi amacıyla oluşturulan veri tabanını,

i) Müsteşar: İçişleri Bakanlığı Müsteşarını,

j) Şikâyet: Kolluk görevlilerinin hukuka aykırı eylem, tutum veya davranışlarının, bunlardan zarar gören veya mağdur olanlar ya da bunların kanunî temsilcileri veya ikinci derece dâhil, ikinci dereceye kadar kan ve kayın hısımları tarafından, yetkili mercilere bildirilmesini,

ifade eder.

BAŞKAN – Arkadaşlar, madde üzerinde söz isteyen var mı? Sanırım yok.

2'nci maddeyle ilgili bir adet önerge vardır, okutup işleme alacağım:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/688 esas numaralı Kanun Tasarısının 2'nci maddesinin birinci fıkrasının d ve j bentlerinde yer alan "tarafından" ifadesinden sonra "fax, e-mail, İnternet ve dilekçe gibi yöntemlerle" ifadesinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Celal Doğan
İstanbul

Hüda Kaya
İstanbul

Nadir Yıldırım
Van

BAŞKAN – Önerge üzerinde...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Önergem gayet açık. Fakat sen öyle bir okuyorsun ki hızlı teravih kıldırın imam gibi, anlamamak için ne gerekiyorsa yapıyorsun yani.

BAŞKAN – Çağdaş imamlar öyle oluyor Başkanım.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Camide herkes tercih eder de burası tercih edilecek yer değil yani. Anlaşılacak şekilde okursan daha iyi olur.

Önerge açık yani hem ilerideki maddede var zaten Sayın Başkan, koymuşuz. Bir tek dilekçeyle başvurmayla talebi kabul ediyorsunuz. Hâlbuki çağdaş ülkelerin tümünde bütün elektronik ortamdaki başvurular açık, sarıh ve tasdik ediyorlar, kabul edilmesi gerekir. Bu nedenle şikâyet hakkının kısıtlanmaması için önergenin kabulünü rica ediyorum.

BAŞKAN – Konu hakkında...

Buyurun Hayati Bey.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Sayın Başkanım, incelendiğinde gerçekten de TC numarasıyla beraber ihbarda ihbar, ihbar olmaktan çıkıyor bence. Yani kişi kendini tamamen deşifre etmiş oluyor ismiyle, TC' siyle, soy ismiyle, her şeyiyle. İnsanlar bu ülkede -hepimiz tedirgin ortamayız açıkçası- bu ortamda çıkarıp kendini deşifre edercesine ihbarda bulunamayabilir. Bu manada illa faks, mail gibi, sosyal medya gibi, atılacak olan ihbarların da birçok kargaşa ve komisyonlara ek yük, sıkıntı getireceği muhakkak. Yalnız, burada önergeye ilave olarak "İhbarları komisyon değerlendirir." gibi en azından bir şey eklenmesi lazım. Bu tip ihbarların değerlendirilmesi... Çünkü ben de insanım, bu komisyonda görev alıyorsam "Biri beni yanılmak için mi attı, gerçekten bunun aslı olabilir mi?" diye ben bunu düşünür, tespit ederim eğer ki bu konuda da belli bir tecrübem var ise. Bence bu tip olayların muhakkak değerlendirilmesi gerekir, çok da boğulmadan. Ama bunun ihbar kabul edilmesi gerektiği kanaatindeyim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, kurulun görevi şikâyetleri değerlendirmektir. Kimseye açık mektup yazmıyoruz "Gelin, bu kurulda çalışın." diye. Yük artacak diye şikâyet haklarının kısıtlanması doğru değil. Bu nedenle, bütün elektronik ortamdaki başvuruların "Külfet getirir." anlayışıyla reddedilmesi doğru değil. Dilekçe yetmez, Sayın Bakan da mutlaka...

BAŞKAN – Sayın Bakanım söz istiyor.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANİ EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Başkanım, herhâlde 2'nin (2)'sini diyorsunuz değil mi? Şöyle: "İhbar ve şikâyetlerin Komisyona intikal etmesi veya komisyon tarafından resen öğrenilmesi üzerine..." diyor ya, o resen öğrenme herhangi bir şekilde olabilir. Yani elektronik ortamda da olabilir, başka şekil...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Yani basın da yazabilir onu, önemli değil o.

İÇİŞLERİ BAKANİ EFKAN ALA (Bursa) – Tabii, tabii.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Vatandaşın başvurularındaki münhasır dilekçeyi inhisar etmişiz ilerideki maddede. O maddenin bu kapsamda genişletilmesi gerekir, o nedenle söylüyorum.

İÇİŞLERİ BAKANİ EFKAN ALA (Bursa) – Şimdi, tabii, onu oraya geldiğimizde o zaman...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Buraya eklersek bunu onu da kapsamış olur diye söylüyorum.

İÇİŞLERİ BAKANİ EFKAN ALA (Bursa) – Şöyle: Şikâyet, biz onları biliyorsunuz ikincil mevzuatla dilekçenin ne anlama geldiğini, yani illa yazılı dilekçe olması... O düzenlenir, haklısınız yani elektronik ortamda da bulunacak ama onlar ikincil mevzuatla düzenlenen şeyler. Burada şunu önemsiyoruz: Yani resen herhangi bir biçimde öğrenilebilir bu komisyon. O zaman da...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Size güvenip telefon bile eder ne olacak yani olabilir.

BAŞKAN – Evet, peki, efendim, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM Kuruluş, Görev ve Yetkiler

Kuruluş

MADDE 3- (1) Bu Kanunla verilen görevleri, kendi yetki ve sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirmek üzere Kolluk Gözetim Komisyonu kurulmuştur. Komisyon, İçişleri Bakanlığı bünyesinde sürekli kurul olarak görev yapar.

(2) Komisyon; Müsteşarın başkanlığında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı, Kurul Başkanı, Bakanlık I.Hukuk Müşaviri, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü, üniversitelerin ceza ve ceza usûl hukuku ana bilim dallarında görevli öğretim üyeleri arasından Bakanın teklif edeceği üç aday ile baro başkanı seçilme yeterliğine sahip serbest avukatlar arasından Adalet Bakanının teklif edeceği üç aday arasından Bakanlar Kurulunca seçilecek birer üyeden oluşur.

(3) Öğretim üyeleri ile serbest avukatlar arasından seçilecek üyelerin, seçilmelerinden önceki son beş yıl içinde herhangi bir siyasi partiye üyelik veya başka türde bir görev ilişkilerinin bulunmaması şarttır.

(4) Komisyon üyeliklerine öğretim üyeleri ile serbest avukatlar arasından seçilecek üyelerin görev süresi dört yıldır. Süresi dolan üyeler, aynı usülle yeniden seçilebilir. Bu üyeler, üyelikleri süresince Komisyondaki görevlerinden alınmazlar. Ancak, üyeler, ciddi bir hastalık veya sakatlık nedeniyle iş göremez hâle gelmeleri veya görevlendirmeye ilişkin şartları kaybetmeleri ya da seçilmeleri sırasında bu şartları taşımadıklarının daha sonra tespit edilmesi hâlinde, görevlendirildikleri usüle göre süreleri dolmadan görevlerinden alınır. Bu üyelerin Komisyondaki görevlerinden doğan suçlarından dolayı, özel kanunlarındaki hükümler uygulanır. Komisyonun bu üyeleri mazeretsiz olarak arka arkaya üç toplantıya veya bir yıl içinde toplam dört toplantıya katılmadıkları takdirde, Komisyon kararıyla üyelikleri sona erer. Bu fıkrada belirtilen nedenlerle veya başka herhangi bir nedenle boşalan üyelikler için, ilgisine göre ikinci fıkrada belirtilen usüle göre en geç bir ay içinde yeni görevlendirme yapılır. Bu şekilde görevlendirilen üyeler, yerine görevlendirildikleri üyenin görev süresini tamamlar.

(5) Komisyon, bu Kanunla verilen görev ve yetkileri, kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi Komisyonun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez, tavsiye veya telkinde bulunamaz.

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde söz almak isteyen...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Önergemiz var.

BAŞKAN – Önergeyi okutacağım da önce söz almak isteyen var.

Buyurun.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Sayın Başkanım, zannederseniz önergeler de bunlar üzerinedir diye düşünüyorum ama madem... Ben de bilmiyorum usulleri, daha yeniyiz, kusura bakmayın.

BAŞKAN – İsterseniz okutayım, önerge üzerinde konuşun. Daha şey olur bence.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – O zaman madem almışken pratik olalım.

BAŞKAN – Öyle yapalım. Önergeyi okutayım, öyle konuşun, hem bilelim ne olduğunu.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Peki, Başkanım, tamam.

BAŞKAN – Beş adet önerge vardır, sırasıyla okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görülmekte olan (1/688) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın 3'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasında yer alan "Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü" ibaresinden sonra "kuruluş sırasına göre en eski üç hukuk fakültesinin ceza ve ceza usul hukuku anabilim dallarında görevli öğretim üyelerinden Üniversite Senatosu tarafından seçilecek bir üye ile baro başkanı seçilme yeterliliğine sahip serbest avukatlardan olacak komisyon üyesinin de Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından seçilecek birer üyeden oluşur" ifadesinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Celal Doğan
İstanbul

Hüda Kaya
İstanbul

Nadir Yıldırım
Van

BAŞKAN – Evet, önergeyi...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Açık ve net, izah etmeye gerek yok.

Sayın Bakan, şimdi, sizin yani sivil anlayışınıza sığınarak bunları söylemeye çalışıyorum. Sizi sivilken de tanıyorum, valilikten de tanıyorum, biliyorum. Siz sivil siyasi idareyi genellikle çok desteklediniz ama bu kurulun içinde nazar boncuğu olsun diye 2 tane sivil olmayacak mı yani? Nazar boncuğu olsun hiç olmazsa. Birisi Bekir Ağa tarafından atanacak –Bakan-birisi yine bir senato yahut da öğretim üyesi. Bu kurumlara hiç mi güvenimiz yok yani? Barolar Birliği bir avukatı atarsa, gönderirse -size 3 kişi gönderse seçin içinden diye- üniversite senatosu, daha doğrusu kurul 3 kişi seçip 1'ini size gönderse kıyamet mi kopar yani şeriatın taş mı düşer? Biraz çeşitlendirmek gerekir. Tamamen resmî ideolojiye matuf bir anlayış getirmişsiniz. Ve şeyi de kabul etmiyorum: "Efendim olağanüstü şartlardan geçiyoruz. Bu olağanüstü şartlardan da ancak böyle yola çıkılır." Tam tersi, olağanüstü şartlarda binanın iyi inşa edilmesi gerekir. Burada sizin daha çok hassas olmanız gerekir. Onu anlayamıyorum ya, üzülüyorum. Ondan sonra diyoruz ki: "Efendim beraber çalışalım." Çalışılmıyor. Yani kayaya ekin ekmiş gibi duruma düşürüyoruz bunları. Bundan daha makul bir şey olacağını zannetmiyorum yani.

BAŞKAN – Buyurun Murat bey.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bu işin temeli iç güvenlik sektörünün sivil gözetimidir yani işin geldiği nokta tarihsel olarak, literatür olarak Avrupa'da gelişimi 50 yıllık sivil gözetimdir, iç güvenliğin sivil gözetimidir. Şimdi, buradan geliyoruz ve böyle bir yasa çıkartıyoruz. Sivil gözetim ne? "Sivil gözetim polis, asker olmayan, parlamento, hükümet, yargı, hükümete bağlı olmayan kurumlar, bazı hâllerde kamu otoriteleri tarafından oluşturulmuş sınırlı yetkilere sahip vatandaş grupları olarak algılanması gerekir." diyor. Bunu kim diyor? Akademisyenler diyor. Şimdi burada idarenin belirlediği, yürütmenin belirlediği bir şey var. Eğer gerçekten burada bir sivil gözetim olacaksa Celal Bey'in dediği gibi bir şekilde oluşması gerekir. Bizim önergemiz de okunacak, biz de aynı, benzer bir önerge verdik. Dolayısıyla burada bu işi sivilleştirilim bir kısmıyla, gerçekten de amacımıza matuf olsun yapacağımız değişiklik.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz almak istiyor musunuz Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI EFKAN ALA (Bursa) – Daha sonra.

BAŞKAN – Peki daha sonra.

Başka söz talebi yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/688 esas numaralı "Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı"nın 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gürsel Erol	Nihat Yeşil	Tanju Özcan
Tunceli	Ankara	Bolu
Muhammet Rıza Yalçinkaya	Hayati Tekin	Murat Bakan
Bartın	Samsun	İzmir

"(2) Komisyon; Müsteşarın başkanlığında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı, İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanı, Bakanlık I. Hukuk Müşaviri, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü, kuruluş sırasına göre en eski üç hukuk fakültesinin ceza ve ceza usul hukuku ana bilim dallarında görevli öğretim üyelerinin kendi aralarından seçecekleri üç aday ile Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun baro başkanı seçilme yeterliğine sahip serbest avukatların arasından önereceği üç aday arasından Bakanlar Kurulunca seçilecek birer üyeden oluşur.

BAŞKAN – Önerge üzerinde buyurun.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kanun'un 3'ncü maddesinin ikinci fıkrasına baktığımızda komisyonun müsteşarın başkanlığında "Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı, kurul başkanı, bakanlık I. Hukuk Müşaviri, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü, üniversitelerin ceza ve ceza usul hukuku ana bilim dallarında görevli öğretim üyeleri arasından bakanın teklif edeceği 3 aday ile baro başkanı seçilme yeterliliğine sahip serbest avukatlar arasından Adalet Bakanının teklif edeceği 3 aday arasından Bakanlar Kurulunca seçilecek 1'er üyeden oluşur." ibaresi yer alıyor. Komisyonun bu bileşimine baktığımızda komisyonda yer alacak 7 kişiden 5'i doğrudan, 2'si de dolaylı olarak yürütmenin tasarrufu altında seçilmiş insanlardan oluşacak ve dolayısıyla bu komisyonun 7 kişisini de yürütme tayin etmiş olacak. Komisyon bu hâliyle kurulması durumunda bağımsız ve demokratik olarak bu komisyonun görev yapması bence mümkün olmayacak. Komisyon belli bir görüşün ve yaklaşımın egemenliği altında faaliyet gösterecek. Bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak verdiğimiz bu değişiklik teklifiyle komisyonun tarafsız olamayacağı hakkındaki kuşkuvarın bir nebze de olsa giderilmesi ve kurulacak komisyonun daha demokratik olması amaçlanmaktadır. Böylelikle kurulacak olan komisyonun üzerinde bence yürütmenin baskısı da yani çok fazla olmayacaktır ve çok fazla hissedilmeyecektir. En azından 2 tane yani o 7 kişilik kuruldan 2 tane kurul üyesi olarak biraz daha tarafsız kişiler arasından seçilmiş olacaktır. Ben komisyon üyeleri tarafından bu önergemizin dikkate alınmasını ve değerlendirilmesi konusunda mutabakat sağlanmasını rica ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Sağ olun.

Başka söz isteyen?

Buyurun Hayati Bey.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Arkadaşların söylediğine sanki biraz daha ilave gibi olacak ama onun için biraz kısa keseyim. İki öneriye de katılıyorum, akıl mantık bunu gösteriyor. Yalnız, Sayın Bakanım biraz önce "Avrupa'daki bu konudaki meslektaşlarımızla da bu konuları inceledik mutabakata vardık." demişti. Ben bu komisyonun bu şekilde oluşmasının Avrupalıların mutabakata varıp bunu incelediğini zannetmiyorum. Belki de çok safiyane, iyi niyetle bakarak, kendi ülkeleri gibi görerek yani demokrasinin, özgürlüklerin çok geliştiği ülkeler anlamında bakarak belki okey demiş olabilirler ama biz olağanüstü şartlardan geçerek olağanüstü de, Avrupalılara göre, bir ülkeyiz. Özgürlük ve demokrasi açısından alacağımız çok yol olduğu kanaatindeyim. O manada bu komisyonun bağımlılıktan kurtarılıp biraz hiç olmazsa bağımsız niteliği taşıyabilecek, gönülleri ferahlatabilecek şekilde barodan ve üniversitelerden seçilecek olan kişinin bile 3 kişiyi tayin edip, dönüp bir de bakan "Ben seçeceğim." demesi bile aşırı derecede güvensizlik oluşturduğu kanaatindeyim. "Ya bizim denetimimiz bizim elimizin altından biri fırlar da bu denetimi yapar, bağımsız bir şekilde yapar mı?" endişesinden dolayı Bakan diyor ki: "O 3'ten de 1'ini ben seçeceğim." Bakan ben olsam düşünürüm, neye göre seçeceğim? O üniversitenin zaten, eldeki üniversitelerin yolladığı adam, belli, siyasete girmemiş, işte en eski fakültelerden. Neye göre o 3'ten de 1'ini seçeceğim? Kim bana bu iyi ya da kötü, bu bizden yana, bu değil istihbaratını verecek de o 3'ten 1'ini seçeceğim? O bile sistem olarak, anlayış olarak yanlış olduğu kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan, affedersiniz burada bir yanlış anlaşılma var. Yanlış anlaşılma şu: 3 adayı size bildiriyor fakat 3 adayı Bakanlar Kuruluna teklif ediyor, kendisi seçmiyor bu bir. İki: Değerli dostumun söylediği endişeyi izah edeceksek bir hüküm var galiba yanlışlıyorsam metninde. Son 5 yılda siyasi partilerle bir ilişkisinin olmaması gerekir. Herhangi bir yerde, siyasi partide de, öğretim üyesi de olsa bir partiden aday olmaması ve siyasi partiyle ilişkisinin olmaması dercedilmiş. O nedenle, buna rağmen ben endişemi söylüyorum. Yani o 3 kişinin Bakanlar Kuruluna sevk, 1'ini Bakanlar Kurulunun seçmesi doğru bir şey değildir. Yani üniversiteye güvensizliktir, avukatlara güvensizliktir. "Biz yaparsak doğrudur." mantığının hiçbir faydası yok. O nedenle takdir Sayın Bakanındır eğer arzu ederlerse bunu belki Genel Kurulda konuşalım, bir önergeyle tashih etme şansımız olabilir. Burada kabul ederseniz mutlu oluruz. Derseniz ki efendim: "Biz doğruyu yapıyoruz." Takdir sizin.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI EFKAN ALA (Bursa) – Gerçekten demokrasiye katkıda bulunacak değerlendirmeler oluyor. O bakımdan en sonunu beklemek istiyordum ama izninizle ben de bu konuya ilişkin fikrimi paylaşayım.

Şimdi, burada önemli olan hesap verilebilirlik, bunu sağlamak. Gelişmiş ülkelerde –örneklendirebiliriz- eğer bir konuda bakan, milletvekili ya da meclis bir inisiyatif almışsa o üst düzeyde değer verildiği anlamına gelir. Siz yıllarca siyaset yaptınız, biliyorsunuz. Siyasetçi -sizler de, bütün arkadaşlar, hepimiz gidiyoruz- her gün, her an sokakta vatandaşla, bir kere işin sahibine hesap verebilen insandır, vermek zorunda olan insandır. Bu bakımdan burada aslında tersinden bakılırsa... Şöyle de bakılabilir yani biz o anlayışla bunu koyduk: Çok güçlü olduğu yerlerden birisi budur. Kimin burada olacağına çoğunlukla Türkiye Büyük Millet Meclisi karar veriyor. Diyor ki: "Şu şu şu yerlerdeki insanlar olacak." Bu birçok ülkede ilgili idareye bırakılmıştır çünkü zaten idarenin kendi içerisinde kurduğu ve Meclise karşı, millete karşı yaptığı işi daha iyi yapmasını sağlayıp sonra da hesap vermesini mümkün kılacak bir düzenleme bu. Yani bunun altını çiziyorum. Onun için burada, bir, Meclis doğrudan inisiyatif almış oluyor, yerleri belirliyor, şunlar şunlar olacak diyor. İkincisi: Hükümet, Bakanlar Kurulu düzeyinde yine niteliklerini belirlediği kişiler arasından seçecek. Arkadaşlar, bu kadim tartışmadır. Yani bir kuruma mı daha çok güveneceğiz, siyasete mi? Ben şahsi kanaatimi söylüyorum. Ben bürokrasiye yıllarca bulundum. Ben geldiğimde bana hesap soracaksınız, yarın başka bir İçişleri Bakanı ise ona hesap soracaksınız. O orada diyor ki: Üniversitelerden niteliği belli yani onlar arasından birini zaten YÖK seçecekse seçecek. YÖK'ü de biz tartışıyoruz. YÖK tartışması burada olsa kim bilir neler söyleyeceğiz hep birlikte yani, bir şey de demiyorum.

Şimdi ya da bir tek seçim sistemi olan bir kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunu. Yani orada yine onların seçme içinden, havuzdan birini, yani o niteliklere sahip olan birini siyasetin seçmesinin ben şahsen de daha hesap verilebilirlik bakımından uygun olduğu kanaatindeyim, bunu samimiyetle söylüyorum. Burada siz hesap soracaksınız, ben de hesap vereceğim. Benim hiç atamadığım kişilerin, hiç müdahil olmadığım kişilerin, Avrupa'da da böyle yani, bazı öyle örnekler verebilirim ki "Bu kadar şey olur mu?" denir. Ama orada demokratik mekanizmanın en önemli enstrümanı bir kere işin sahibine hesabı kim verecekse yetki de onda olsun. İşin sahibi millettir, millete en yakın hesap verecek kişide yetki olursa sorgulama daha mümkün olur ama diğer önerileri de elbette aynen bunun kadar kıymetlidir, ona da bir şey demiyorum yani o kendi içerisinde de pekâlâ o görüş de benimsenebilir ama bizim şahsen benim de benimsediğim görüş doğrudan hesap veren kişiye verelim ve hesabı da soralım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Buyurun Tanju Bey.

TANJU ÖZCAN (Bolu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli komisyon ülkeleri, Sayın Bakan, komisyonumuzda görevli olarak bulunan değerli bürokratlar; hepinizi ben de saygıyla selamlıyorum.

Arkadaşlarımın, bu tasarıyla ilgili görüşlerine esas itibarıyla aynen iştirak ettiğimi belirtmek istiyorum. Gerçekten bu tasarıda kolluk güçlerinin yasa dışı faaliyetlerinin denetim altına alınması amaçsa bunun yürütme organına bağlı kolluk güçlerinin yine yürütme organının kontrolündeki bir komisyon tarafından denetlenmesinin yasanın amacına çok uygun olmadığını esas itibarıyla düşünüyorum. Yine bu konuyla ilgili değerlendirmelerimi de zaman içerisinde fırsat bulursam aktarırım. Ancak bir konu var benim çok aklıma takılıyor güncel, Sayın Bakan da buradayken burada sormak istiyorum. Şimdi geçen dönem, 24' üncü Dönemde biz bir yasa kabul ettik burada. Terörün Sonlandırılması Hakkında Kanun yani "çözüm süreci" adı verilen bizim o zaman da eleştirdiğimiz sürecin hukuken teminat altına alınmasına ilişkin yasadaki bahsediyorum, 6551 sayılı Yasa. Şimdi güncel tartışma şu: Özellikle 7 Haziran seçimleri sonrasında Sayın Cumhurbaşkanı Başbakanlığı döneminde başlattığı ve İmralı'yla yapılan görüşmeler sonrasında bu sürecin teminat altına alınması amacıyla getirilen ve burada kabul edilen 6551 sayılı Yasa'yla teminat altına alınan süreci bitirdiğini söyledi. "Bitirdik." dedi. Ancak bu süreçle ilgili bu süreci teminat altına alan ve bu sürecin yürütmesini sağlayan yasa hâlâ yürürlükte. Şimdi Sayın Başbakan yeni bir müzakere sürecinden bahsediyor, çıkıyor Sayın Cumhurbaşkanı bir gün sonra "Hayır böyle bir görüşme olmayacak." diyor. Şimdi, bu konuda toplumun aydınlatılması bakımından bu konunun netlik kazanması lazım. Bu yasa yürürlükte olduğu sürece böyle bir sürecin yeniden başlatılması mümkün. Ama diğer taraftan Sayın Cumhurbaşkanı böyle bir sürecin yeniden başlatılmayacağını söylüyorsa bu yasanın yürürlükte kalmasından Hükümetiniz nasıl bir beklenti içerisinde? Ben bunun cevabını net bir şekilde Sayın Bakandan Hükümet adına duymak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Hüda Hanım.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Sayın Bakan, Sayın Başkan ve sayın vekil arkadaşlarımız; Sayın Bakanımızın ifadeleri üzerine birkaç cümle ifade etme zorunluluğu hissettim. Şimdi, sivil toplum temsilcilerini geçercesine ve onlara herhangi bir misyon biçmeden sadece siyasi temsiliyeti kutsama ifadelerini gördüm Sayın Bakanımızın konuşmasında. Yani biz aslin temsilcileriyiz ve karar mekanizmasında asli olan unsurlar, merkez biziz; biz aslı vekil temsil ettiğimiz için bu karar bize ait olmalı. Bir tekelleşmenin, bir kutsiyetin kendimizde toplanmasının ifadesi oluyor aslında bu. Hesap verilebilir olmak da bizde olmalı yani biz asılsak hem kutsanma ifadesiyle beraber... Fakat şu yansıyor aslında. Yani kutsanmanın yaldızlı ifadelerle kendimizi ifade etmeye benziyor bu. Hesap verilebilir olmayı ifade etmiyor kutsanma. Zaten o kutsanma o sadece kendimizi veya siyasi belli bir egemen gücü merkeze almak hesap verilebilir olmaktan çıkarıyor ve bunu işleyen sistem içerisinde, parlamento sistemi içerisinde de zaten sayısız, defalarca da buna şahidiz. Hesap verilebilir tek bir açık bırakmamacasına her şey

tek egemen üst akıl noktasında, merkezde toplanmış durumda ve kimse zaten sivil temsiliyetler, açık alan, sorgulanabilir bir mekanizma bırakılmadığı için bir ses, bir düşünce bırakılmadığı için hesap verilebilirlik de ortadan kalkmış durumda oluyor. Yani bunu böyle meşrulaştırarak izah etmek çok doğru değil Sayın Bakanım. Yani hesap verilebilir olmak bizim halkın, toplumumuzun farklı muhalif, farklı düşünen sivil mekanizmalarına da alan açmamızı gerektirir ki bu bizim daha anlaşılabilir olmamızı sağlasın, yoksa “Biz kendimiz söyler, kendimiz çalarız, kendimiz oynarız, kimseye hesap vermeyiz.” anlayışına götürmüş oluyor bizi.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, ben teşekkür ederim.

Buyurun Hüseyin Bey.

HÜSEYİN ÖZBAKIR (Zonguldak) – Şimdi Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli komisyon üyesi arkadaşlarım; şimdi Avrupa'daki örneklerine baktığımızda İngiltere'de bağımsız polis şikâyet komisyonu, başkan kraliçe tarafından atanıyor, içişleri bakanı geri kalan 14 komisyon üyesini seçiyor yani bize göre çok daha aşağıda bir şey. Belçika'da temsilciler meclisi tarafından atanan 5 üyeden oluşuyor. Fransa'da ombudsman devlet başkanı tarafından atanıyor, senato başkanı 3 üye seçiyor, millet meclisi başkanı 3 üye seçiyor, danıştay başkanı yardımcısı tarafından 1 üye atanıyor, sayıştay birinci başkanı tarafından 1 üye atanıyor. İrlanda Cumhuriyetinde senato ve temsilciler meclisi tarafından gösterilen adaylardan 3 üye cumhurbaşkanı tarafından seçiliyor. Bize baktığımızda bizim seçimi onlara göre çok iyi.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, söz ister misiniz?

İÇİŞLERİ BAKANI EFKAN ALA (Bursa) – İstemiyorum.

BAŞKAN – İstemiyorsunuz.

Buyurun.

TANJU ÖZCAN (Bolu) – Sayın Başkan, ek olarak belirtmek istedim, belki yeniden düşünmeye yardımcı olur diye.

Uzun yıllar önce Parlamentomuzda insan hakları izleme kurullarının kurulmasına ilişkin bir düzenleme yapıldı ve illerde bu insan hakları izleme kurulları kuruldu. İnsan hakları izleme kurullarının yapısına bakınca bu yapıda da tamamen yürütme organı temsilcilerinin hâkim olduğunu görüyorsunuz yani vali yardımcısının başkanlığında toplanıyor, işte belediye, baro dışında, birkaç sivil toplum örgütü dışında -ki bu komisyonlar yaklaşık ortalama 20 üyeden oluşan komisyonlar- baktığımızda diğerlerinin yürütme organının temsilcisi olduğu görülüyor. Ben bu kurullarda görev yapmış bir arkadaşınız olarak ifade etmek istiyorum. Uygulamada şöyle oluyor: Bir doktorla ilgili veya bir hastaneyle ilgili o şikâyet kutularına atılan dilekçeler veya doğrudan kurula gönderilen dilekçelerle ilgili sağlık müdürü kalkıyor, savunmayı yapıyor, geçiyor veya bir emniyet mensubuyla ilgili yapılan şikâyetle ilgili emniyet müdürü kalkıyor, savunmasını yapıyor, ciddi anlamda işlev kazanmıyor bu hâliyle, bunu anlatmaya çalışıyoruz. İşte bugün kurulacak komisyonda yürütmenin vesayeti bu şekilde devam ederse bu kurulun -hani az önce de söylemişim- bu yasanın çıkartılış amacına uygun işlev görmesi mümkün değil. İşte o yüzden insan hakları kurulları örneği var önümüzde. Bu kurul gibi, işlevsiz, körler sağırılar birbirini ağırlar kurulu gibi bir kurul, komisyon olacaksa bu komisyon zaten sadece Avrupa Birliği müktesebatına uyma adına yasak savar gibi bunu yapacaksa, samimi olarak konuşup o şekilde çıkartalım ama bu hâliyle bu kurulun, komisyonun yasanın amaçladığı şekilde işlev görebilmesi çok da mümkün görünmüyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben tekrar görüşümü söyleyeyim: Bu kurum gerçekten zabitanın denetim ve gözetimi adına Türkiye'de gerçekten ileri bir adım olacak. Bir kere merkezî kayıt sistemi olduğu için Türkiye'nin tamamını takip imkânı var. Şimdi ikincisi: Sayın Bakanın dediği Türkiye'de emniyet ve asayişin başındaki insan milleti temsilen, milletin oyuyla gelen İçişleri Bakanı. Siyaseten böyle olduğu gibi demokrasi adına... İkincisi: Konuştuğumuz sivil bir alan değil, zabitanın ve kolluğun görev alanı yani zabitanın belki de 20 yıllık kişisel verileri merkezî kayıt sisteminde alınacak, değerlendirilecek ve takibi yapılacak. Bu alanın da tabiri caizse güvenilmez alanları açmamamızın gerekir, hele Türkiye gibi ülkelerde. Yani işin tabiatı çok zor bir iş. Tabiatı gereği de -Hüseyin Bey okudu, onlara ben de baktım- tırnak içinde bir sivil ibaresi konuşuluyor ama Avrupa'da da ya parlamento ağırlıklı görevlendirme var ya yürütme adına görevlendirme var. Yani mutlaka bir irade bu işi kontrol altında tutuyor. Peki bağımsızlığı ne sağlıyor? Bir: Zabitanın biri olmayacak burada yani zabita yok, polis şefi orada olmayacak, jandarma komutanı komisyonda olmayacak, çok önemli. İki: Siyasi partilerle vesaireyle işte geriye dönük ilişkisi olmayacak. Üç: Akademisyen olacak, daha dışarıdan bir gözle bakabilen. Nuri Bey'in mesela “Adalet Bakanlığı niye oluyor?” diye önergesi var. Bence o da gerekli, niye? Bu tür işlerde Adalet Bakanlığıyla koordineyi de sağlamak önemli ve bu sistemin beni en çok mutlu eden yönü -onu da söylemem lazım- uygulamada birlikteliği sağlama adına da çok önemli yani Türkiye'de bundan sonra bir bilgi hazinesi oluşacak, veri tabanı oluşacak ve uygulamada birlik sağlanacak, Adalet Bakanlığıyla da koordine sağlama imkânı olacak, Adalet Bakanlığından çok üst düzey bir yetkili sürekli bu işin içerisinde olacak.

Bu doğrultuda -Sayın Bakan söz istemiyor biliyorum- önergeyi oylarınıza sunuyorum...

MURAT BAKAN (İzmir) – Söz hakkı...

BAŞKAN – Murat Bey, siz mi?

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, şimdi, Sayın Bakanımın açıklamalarından şunu anlıyoruz: “Siyasi irade olarak bize bırakın, hesabı da biz verelim.” Şimdi, o zaman yasada buna “bağımsız” demeyeceğiz yani eğer “bağımsız” diyorsak bu işi siyasi irade tamamen bizim kontrolümüzde olsun, hesabı da biz verelim; bu doğru değil. Üstelik, şimdi örnek verdiğiniz ülkelerdeki insan hakları ihlallerine bir bakalım, bir de Türkiye'deki insan hakları ihlallerine bakalım. “Avrupa İnsan Hakları

Mahkemesi Türkiye Kararları” diye çıkan kitapçılara bakın, yüzlerce cilt kitap vardır, binlerce karar vardır. Bugün, Türkiye, herhâlde bu noktada en çok yargıda mahkûm edilen -Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde- ülkelerden biri.

Bu tür kurumları oluştururken, sizin dedikleriniz çok doğru, bu da güzel bir düzenleme, biz düzenlemenin bizatihi kendisine karşı değiliz ama burada bütün kurumların demokratik bir olgunluğa erişmesi gerekir.

Siz İngiltere ile Türkiye’yi kıyaslarken oradaki insan hakları ihlalleriyle buradakini kıyaslayacaksınız Sayın Başkan. Dolayısıyla biz aynı şeyi konuşmuyoruz. Türkiye’de bağımsız ve özerk kurumlar -yani Avrupa’da olması gereken- nedir? Rekabet Kurumu nedir? RTÜK’tür. Nedir? Oluşturduğumuz tüm kurumlarda nasıl bir yürütme olarak bu tamamen bizim kontrolümüzde olur mantığı var. Biz bu olmasın diyoruz. Ne mahzuru var bizim önerimizde?

Bakın, burada, Sayın Bakanımız da ifade etti, biz belli bir olgunluk içinde bir şey öneriyoruz, diyoruz ki: Baroların belirlendiği, işte yine üniversitelerin belirlendiği, onun içinden seçilsin. Ne mahzuru var? Ve bizim endişelerimiz de giderilsin. Demokratik olgunluğa biz böyle ulaşıyoruz. Yoksa “Siz bize güvenin, hesabı da biz veririz.” Bunu demek doğru değil. Ben bu yaklaşımı, Sayın Bakanın yaklaşımını eleştiriyorum. Bizim önergemizin bu şekilde kabulü doğrudur.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Hayati Bey...

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Sayın Başkanım, Murat Bey’in de dediği gibi, söylemlerine de katılıyorum, sizin bahsettiğiniz pozisyonda biz komisyonun kurulmasının geç kaldığını düşünüyoruz. Komisyonun kurulmasına hiçbir şekilde karıştığımız yok.

Sayın Bakanım, siyaset kurumu versin, tamam, güzel. O zaman bağımlılığı bir yerde garantilenmiş, tescillenmiş oluyor. Eğer biz siyasete güveneceksek nihayetinde biz de siyasiyiz, o zaman bir tanesi muhalif partilerinden üye olsun mesela, denetimsiz. İşte buyurun hep siyaset. Madem siyaset o kadar kötü değildi de niçin üniversite öğretim üyelerine 5 yıl siyasete girmemiş olma şartını getiriyoruz. Bakın, buluşmanın bir tarafa aman tarafsız olsun zihniyetinden kaynaklanan bir maddede öyle bir ek madde var.

Hüseyin Bey’in de biraz önce bahsettiği, örnek gösterdiği şeyde yani hani Kur’an’da var ya “namaza yaklaşmayın pozisyonu” gibi altını Hüseyin Bey okumadı. Burada devamında diyor ki: “Başkan ve komisyonun atanma ön koşulu daha önce hiçbir şekilde kollukla ilgili görev yapmamış olmak.” Sonra geliyorsun alta, bağımsızlığı özellikle vurgulanıyor. Sadece finansı İçişleri ve -biraz önce, tekrar olmasın- işte burada birçok maddeyi nasıl bağımsızlaştırıp hesap verebilir şekilde sokarım diye uğraşılıyor. Bizim de derdimiz bu. Bizim önergemizde yani kafalarda istifham kalmaması, 7 kişi zaten. Zaten reddetse bile geçecek ama orada 1 kişi, bir sigorta, garanti, 1 kişi, 2 kişi hiç olmazsa tarafsız, güvenebileceğimiz pozisyonda... Siyaset, tamam, güveniyoruz zaten ama bir doğrudan da emin olacağımız, tamamen siyasi davranmayacak 2 kişi olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Doğan, istiyor musunuz söz?

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sayın Bakanın hoşgörüsüne sığınarak bu sivil kesimdeki insanların atanmasını Bakanlar Kuruluna bırakmamız teklifinin sebebi de şu: Bunu hoşgörün. Sizin atadıklarınızda hep yanıldınız yani, aldandınız yani, bu sefer hiç olmazsa aldanmamanıza katkıda bulunalım diye söylüyorum. Samimi duygularım bu yani.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz isteyen? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/688) esas numaralı Kanun Tasarısı’nın 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasının sonuna “Komisyon üyelerinin son dört yıl içinde herhangi bir partiye üye olmamaları gerekmektedir.” ifadesinin eklenmesi arz ve teklif ederiz.

Celal Doğan

Hüda Kaya

Nadir Yıldırım

İstanbul

İstanbul

Van

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Önergeyi geri çekiyorum.

BAŞKAN – “Önergeyi geri çekiyorum.” diyor.

İşleme almıyoruz.

Diğer önergeye geçiyoruz.

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/688) esas numaralı Kanun Tasarısı’nın 3’üncü maddesinin 2. fıkrasında “üyelerden Ceza İşleri Genel Müdürü” yerine “İçişleri İller İdaresi Genel Müdürü” alınmasını arz ederiz.

Nuri Okutan

Edip Semih Yalçın

Isparta

İstanbul

BAŞKAN – Söz talebi?

Buyurun Nuri Bey.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Efendim, biz, geneli üzerinde konuşurken ifade ettik, bir kez daha vurgulamak isterim. Esasen, bu yasa tasarısı yeni bir şey getirmiyor, mevcut rejim var, herhangi bir ihlalle ilgili, gerek adli suçlarla ilgili gerekse disiplin suçlarıyla ilgili, ihlalle ilgili bir şey olursa gerekli mekanizmalar var, yeni bir şey getirmiyor. Ama ikinci yanılığ şu:

Sanki bütün Avrupa ülkelerinde sivil gözetim mekanizmaları varmış gibi bir yaklaşım da doğru değil, böyle bir şey yok. Bu sayılan komisyonların çoğu disiplin mekanizmasının içindedir. Yani, bizde ayrı bir disiplin mekanizması var, idare mahkemesine gidiliyor mesela, orada böyle bir şey yok. O güvenlik, kolluk güçleriyle ilgili bir kısım hususlarda mahkemeye bile gitmiyorsunuz, burası karar veriyor, bu komisyon karar veriyor, dolayısıyla bu komisyonun kararları mahkemeye de götürülemiyor. Yani, orada her ülkede öyle bir sivil gözetim mekanizması işliyor diye bir şey yok. Hadi gidelim, Belçika'da polis uygulamalarına bir bakalım, mültecilerle ilgili işlenen suçlara bir bakalım nasıl yapıyorlar, konuşturamazlar bile. Yani, dolayısıyla, işin bu tarafını da iyi götürmek lazım. Yani, kaç yapacağız derken göz çıkartmayalım. O zaman güvenlik hizmetlerinin etkin bir şekilde ve verimli bir şekilde yürütülmesiyle ilgili dengeyi doğru kurmak icap eder. Yani, gereksiz birtakım tartışmaların içerisine girerken bu sefer güvenlik güçlerinin etkin çalışmasının önüne geçilebilir.

Burada önerimizde de şu var: Madem bu bir yasak savma babında çıkarılıyor -bizim değerlendirmemiz öyle-mecrasından da sapsmış durumda, o zaman, genelde de konuştuğum gibi, illerde ve ilçelerde İçişleri Bakanlığı mülki idare amirleri güvenlikten birinci derecede sorumlu insanlardır. Bizim İçişleri Bakanlığı Teşkilat Kanunu'na göre de 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa İller İdaresi Genel Müdürlüğü takip eder. Valiler de kaymakamlar da yetkisini oradan alır. O bakımdan, eğer böyle resmî nitelikli bir komisyon olacaksa bu komisyonun içerisine İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nün dâhil edilmesi icap eder. Yani, bu valileri, kaymakamları Emniyet ve Jandarma sınıfından mı sayacağız?

BAŞKAN – Değil.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Öyleyse orada bir başka husus var. Bu güvenlik hizmetlerinin aynı zamanda teknik tarafı da vardır yani dışarıdan, sokaktan geçen birisinin gelip burada nasıl yapılmış falan diye değerlendirmesi çoğu vakit doğru sonuçlar doğurmaz. Yani, dolayısıyla bir teknik yönü de vardır güvenlik hizmetlerinin. O bakımdan, bu konuyla öyle ya da böyle ilgili, ilişkili bir meslek grubundan da, tecrübeye, birikime sahip meslek grubundan da insanların olması icap eder. Bu da tam İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nü işaret ediyor bize. Hem sivildir hem de mesleğe de çok uzak değildir. Ayrıca 5442 sayılı Kanun'un, İller İdaresi Kanunu'nun da yürütücüsü ve gözeticisi olma itibarıyla genel müdürün burada yer alması icap eder.

Ceza İşleri Genel Müdürü -burada başsavcılık yapmış milletvekillerimiz de var- adli görevleriyle ilgili bir işlem varsa, hatası varsa onların zaten ayrı bir rejimi var, derhâl işlem yapılabilir. O bakımdan, biz İller İdaresi Genel Müdürünün de bu komisyonun içerisinde olmasını öneriyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerge üzerinde söz isteyen yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyle ilgili son önergeyi okutup işleme alacağım:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/688) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki "Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı" ibaresinin "Türkiye İnsan Hakları Kurumu Başkanı" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Mustafa Baloğlu

Konya

Mustafa Yel

Tekirdağ

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen yok.

Gereğeyi okutuyorum:

Gereğe:

6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu ile Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı yerine Türkiye İnsan Hakları Kurumu kurulduğu için bu değişikliğin yapılmasına gerek görülmüştür.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi, değiştirilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

Görev ve yetkiler

MADDE 4- (1) Komisyonun görev ve yetkileri aşağıda belirtilmiştir:

a) Kolluk şikâyet sisteminin işleyişine dair ilkeleri tespit ederek, bunlarla ilgili olarak Bakanlığa önerilerde bulunmak, bu konudaki uygulamaları izlemek ve sistemin işleyişinde kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak.

b) Kolluk görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçlardan veya disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum veya davranışlarından dolayı gerektiğinde yetkili merciler tarafından haklarında disiplin soruşturması yapılmasını istemek.

c) Kolluk şikâyet sisteminin işleyişiyle ilgili konularda teftiş ve denetim yapılması için Bakanlığa önerilerde bulunmak, bu teftiş ve denetimler sonucunda düzenlenen raporları değerlendirmek, tespit edilen eksiklikler konusunda alınması gereken idarî tedbiri belirleyerek Bakanlığa önermek ve bu raporlardan uygun gördüklerini kamuoyuna açıklamak.

ç) Merkezî kayıt sisteminin etkili bir şekilde işlemesi ve geliştirilmesi için Bakanlığa önerilerde bulunmak ve bu sistemin işleyişini izlemek.

d) Merkezî kayıt sisteminden elde edilecek veri ve bilgilere ilişkin istatistikler hazırlamak, veri tabanı oluşturmak, elde edilen veri ve bilgilerin analizini yapmak veya yaptırmak, strateji belirlenmesine ve uygulamaya ilişkin önerilerde bulunmak ve gerekli görülen hallerde bu analizlerin sonuçlarını kamuoyuna duyurmak.

e) Görev alanına giren konularda tespit, görüş ve öneriler içeren yıllık raporlar hazırlamak ve bu raporları her yıl Mart ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ile Başbakanlığa göndermek ve kamuoyuna açıklamak.

f) Kolluk görevlilerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik araştırmalar yapmak veya yaptırmak, kolluk hizmetlerinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik olarak yapılan çalışmaları izlemek, değerlendirmek ve bu konularda Bakanlığa önerilerde bulunmak.

g) Kolluk etik ilkelerinin uygulanmasını izlemek; bu ilkelerin etkin bir şekilde uygulanması konusunda yetkili makamlara önerilerde bulunmak ve bu konuda kolluk teşkilatı ve diğer ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak.

ğ) Kolluk şikâyet sistemine kamuoyunun duyduğu güveni ölçmek ve halkın sisteme ilişkin görüş ve düşüncelerini değerlendirmek amacıyla en az iki yılda bir olmak üzere kamuoyu araştırmaları yapmak veya yaptırmak.

h) Görev alanına giren konularda üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve ilgili sivil toplum kuruluşları ile iletişim kurmak ve işbirliği yapmak.

ı) Kolluğun hizmet içi eğitim programlarıyla ilgili olarak yetkili birimlere görüş bildirmek ve önerilerde bulunmak.

i) Görev alanına giren konularla ilgili mevzuat düzenlemeleri hakkında görüş bildirmek.

(2) Kolluk görevlilerinin disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum veya davranışlarıyla ilgili ihbar ve şikâyetlerin Komisyona intikal etmesi veya Komisyon tarafından re'sen öğrenilmesi üzerine, Komisyon, Kurul Başkanlığından, söz konusu ihbar veya şikâyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde disiplin soruşturması açılmasını isteyebilir. Bu istem üzerine, Kurul Başkanlığına genel disiplin hükümlerine göre işlem yapılır.

(3) Daha önce disiplin amirlerince disiplin soruşturması yapılmasına gerek görülmemiş olan ihbar veya şikâyetler hakkında da ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(4) Birinci fıkranın (d) ve (e) bentleri uyarınca kamuoyuna yapılacak açıklamalarda, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununda yer alan sınırlamalar dikkate alınır.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili önerge yok.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Bir şey açıklayabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sayın Bakanım gitti mi?

BAŞKAN - Burada, bir görüşüp gelecek, dışarıda.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Şimdi, bu Kurul kime karşı sorumlu? Diyor ki raporlarında “Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığına ve Başbakana iletir.” Dünyadaki bütün uygulamalarda genellikle parlamentoya karşı sorumlu bu kurumlar. Bu kurumun sorumluluğunun dercedilmesi gerekir metne. Kime karşı sorumlu bu kurul? Bu nedenle İçişleri Bakanlığına karşı mı sorumlu, Başbakanlığa karşı mı sorumlu? Bana sorarsanız, Parlamenta karşı sorumlu olması daha demokratik bir sıfatla anılmasını sağlayabilir, bir.

İki, burada bir husus daha var. Disiplin suçlarının araştırılması süresiyle fiilin alacağı cezadaki müruruzaman farklı. Buradaki otuz günlük süre çok az. O nedenle soruşturmanın otuz günle sınırlandırılması, bana sorarsanız, akıbeti daha sağlıklı bir soruşturmanın olmasına meydan vermeyebilir, daha doğrusu engelleyebilir. Bu konuda eğer bürokrat arkadaşlar dikkate alırlarsa belki Genel Kurulda...

NURETTİN ARAS (İğdır) – Öğrenildiği tarihten itibaren...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Otuz günlük süre az, bitiyor süre orada. Soruşturmayı yapan, teftişe verdiği adam bu işi sonuçlandırmazsa süresi bitiyor. O nedenle söylüyorum, o süre azdır.

BAŞKAN – O süre bitmez.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Bak ne diyor orada?

Bir daha okur musunuz.

BAŞKAN – “Kolluk görevlilerinin disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum ve davranışlarıyla...”

CELAL DOĞAN (İstanbul) – “Eylem, tutum ve davranışlarıyla ilgili ihbar ve şikâyetler...” o kısmı söylüyorum evet.

BAŞKAN – Yani, Komisyon bunu ister otuz gün içinde. Öğrendiği an ilgililere bildirir. Bunda bir sıkıntı yok, sadece bildirim görevi.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Gecikmiş ama bu. Yani, otuz günde bildirilmezse şikâyet düşer. O nedenle, süre az. Yani, mesela, basın suçlarına dava açmak altı aydan...

BAŞKAN – Niye bildirmesin? Yani, sadece bir bildirim, hepsi o.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sehven de olabilir, olabilir.

BAŞKAN – O zaman da genel hükümleri uygularız.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Yargıtayda ben sana 100 tane rüşvetle müruruzamana uğrayan dava göstereyim.

BAŞKAN – Genel hükümleri uygularsın o zaman. Öbürünü düşürmez yani, düşmez, orada bir şey olmaz.

Peki, söz isteyen yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar...

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Ben söz istiyorum.

BAŞKAN – Söyledim ama “Başlıyorum.” dedim.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Özür diliyorum, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Buyurun, söyleyin Hayati Bey.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Şimdi, burada bunun bürokratik işlemlerini kim yürütecek? Komisyonun yapacağı hataları kim yargılayacak?

Şimdi, diyor ki burada: “Üniversite, kamu kurum, kuruluşlarıyla iş birliği yapmak.” Bunun açıklaması nedir? Sonra, “Anketler yapmak...” Kim yapacak anketleri, nasıl yapacak?

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Bunlar yönetmelikte var.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Tamam, teşekkür ettim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

Çalışma usul ve esasları

MADDE 5- (1) Komisyon, en az ayda bir defa olmak üzere, gerekli hâllerde toplanır. Toplantıları Başkan yönetir. Komisyon, Başkanın isteğiyle veya Başkan dışında en az üç üyenin birlikte talep etmesi hâlinde, Başkan tarafından olağanüstü toplantıya çağrılır. Başkanın, izin, hastalık veya başka bir nedenle görevde bulunmadığı hâllerde Kurul Başkanı, Başkana vekalet eder.

(2) Komisyon, en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Kararlarda çekimser oy kullanılmaz.

(3) Toplantı gündemi Başkan tarafından belirlenerek, toplantıdan en az üç gün önce üyelere bildirilir. Gündeme yeni madde eklenebilmesi için toplantıda üyelere birinin öneride bulunması ve önerilen maddenin Komisyon tarafından kabul edilmesi gerekir.

(4) İhtiyaç duyulması hâlinde, gündemdeki konularla ilgili olarak görüşlerinden yararlanılmak üzere, kamu görevlileri, özel kuruluşların temsilcileri veya uzmanlar, Başkan tarafından Komisyon toplantılarına davet edilebilir. Ancak, Komisyon kararları, toplantıya dışarıdan katılanların yanında alınmaz.

(5) Komisyon kararları tutanakla tespit edilir ve karar tutanağı, toplantı esnasında veya en geç toplantıyı izleyen beş iş günü içinde, toplantıya katılan tüm üyeler tarafından imzalanır.

(6) Başkan ve üyeler, kendileri, eşleri, evlatlıkları ve üçüncü derece dâhil, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci derece dâhil, ikinci dereceye kadar kayın hısımlarıyla ilgili veya kişisel menfaat ilişkisi içinde oldukları konularda müzakere ve oylamaya katılamaz. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

(7) Aksi kararlaştırılmadıkça, Komisyon toplantılarındaki müzakereler gizlidir.

(8) Komisyon, gerekli gördüğü durumlarda kararlarını, kişisel verilerin gizliliği ilkesine uygun olarak uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurabilir.

(9) Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, kanunlardaki özel hükümler saldı kalmak kaydıyla, Komisyonun istediği bilgi ve belgeleri talebi hâlinde Komisyona vermek zorundadır.

(10) Komisyonun faaliyetleri ve diğer ihtiyaçları ile yolluk giderleri için, her yıl İçişleri Bakanlığı bütçesine gerekli ödenek konulur.

(11) Başkan ve üyeler ile bu Kanunla verilen görevleri yürüten personel, görevlerini yerine getirmeleri sırasında edindikleri gizli bilgileri, kişisel verileri, ticari sırları ve bunlara ilişkin belgeleri, kanunlarla yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar ve kendilerinin veya üçüncü kişilerin yararına kullanamazlar. Bu yükümlülük, görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

BAŞKAN – Madde üzerinde iki önerge var, okutup işleme alıyorum.

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/688) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Kararlarda çekimser oy kullanılmaz.” ifadesinin çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Celal Doğan

Hüda Kaya

Nadir Yıldırım

İstanbul

İstanbul

Van

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Bu çekimser oy, biliyorsunuz, Anayasal bir haktır. Yani, Anayasa'da 3 tür oy kullanılır: Kabul, ret ve çekimser. Burada kurulun toplanmasında nisap meselesi hesap edilerek anlaşılıyor yani nasıl nisap sağlanacak, çoğunluk? 5 kişi katıldı, 1 kişi çekimser kaldı, 2, 2 oldu. Buradaki nisap problemini önlemek için konduğu anlaşılıyor metne. Bu nedenle -toplantılar gizli oyla olmadığı için, toplantı gizlidir ama oylama gizli değildir- burada Başkanın oyu 2 oy sayılabilir ve o telafi edilebilir. O nedenle Anayasal bir hakkı bir kanun maddesi hâline getirmek doğru değildir, bunun buradan çıkartılması gerekir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bu konuda bir bakacaktınız, belediye encümeninde de çekimser oy...

AYHAN GİDER (Çanakkale) – Encümen... Kanunda var ama...

BAŞKAN – Var değil mi?

Yani, bunu konuştum da siz söyleyince. Mesela, belediye encümeninde de çekimser oy... Baktınız mı? Bakmadıysanız...

AYHAN GİDER (Çanakkale) – Var, var.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Kardeşim, ben Anayasa'ya bakarım.

BAŞKAN – Yasa o, yasalarda bir hüküm var yani şu anda.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Nasıl? Yani, "Çekimser oy olamaz." Diye mi?

BAŞKAN – Evet.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Öyle şey olur mu ya? Hangi kanuna koymuşlar? Anayasa'ya aykırı, Allah Allah. Bana ne, o kanun beni bağlamaz ki beni Anayasa bağlar.

MUSTAFA YEL (Tekirdağ) – Ortadaki bir olayla ilgili konuşuyoruz yani ya suç var ya da yok. Dolayısıyla, çekimser kalınacak bir durum yok ortada yani bir suça veya olmadığına karar veriyor. Bu konuda çekimser kalınacak bir durum, bir alanla ilgili konuşmuyoruz. Ya suçludur, ya suçsuz.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Olabilir. Bakın, soruşturmaya yapılan...

MUSTAFA YEL (Tekirdağ) – Ya suçludur, ya suçsuzdur. Bu mantıkla konuldu buraya.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Olamaz. O da yanlış. Soruşturmayı yapan kurulun, komisyonun getirdiği rapor sizi tatmin etmeyebilir, orada çekimser kalabilirsiniz yani.

BAŞKAN – Tamam, peki.

Başka söz almak isteyen var mı? Yok.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Başka bir şey ilave etmek istiyordum.

BAŞKAN – Buyurun.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Yapılan inceleme anında bazı konular kafaya takılabilir. Bu evrakın delil olarak kabul edilip edilemeyeceğini belki oylayacaklar. Bana göre edilir, öbürüne göre edilmez. Bir faks emri geldi, imza yok, bir şey yok ya da imza sahte mi, doğru mu gibi.

MUSTAFA YEL (Tekirdağ) – Çekimser kalmayı gerektiren bir karar değil sonuçta. Yeniden incelenmesini isteyebilir, bir sonraki toplantıda görüşülmesini isteyebilir. Bu çekimser kalmak anlamına gelmez.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Hayır, çekimserden kastınız nedir, ne fayda sağlıyorsunuz bana söyler misiniz? Bir demokratik hakkı kullanacak.

MUSTAFA YEL (Tekirdağ) – Bir kişiyle ilgili karar veriliyor. Bir kişi hukuk karşısında ya suçludur ya da değildir kardeşim.

BAŞKAN – Siz söylediniz ya cevabı Başkan. Sen dedin ya "Nisap işi karar çıkabilsin diye düşünülmüş." Sen cevabını verdin.

MUSTAFA YEL (Tekirdağ) – Yani, mahkemenin çekimser karar verdiğini gördünüz mü?

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Evet, ayrıca muhalefet şerhi var ya. Ağır ceza mahkemesi... Karşı görüş var işte, muhalefet şerhi.

MUSTAFA YEL (Tekirdağ) – Karşı görüş ama bu çekimserlik değil.

BAŞKAN – Karşı görüş olabilir.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Anladım, bakın...

MUSTAFA YEL (Tekirdağ) – O, suçlu olmadığını kabul ediyor o zaman. Çekimser karar yargıda yoktur.

BAŞKAN – Peki efendim, kifayeti müzakere.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İkinci önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/688) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın 5'inci maddesinin sekizinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim/ederiz.

"(8) Komisyon, gerekli gördüğü durumlarda kararlarını uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurabilir. 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümleri saklıdır."

Hüseyin Özbakır

Ataullah Hamidi

Abdulkadir Yüksel

Zonguldak

Batman

Gaziantep

BAŞKAN – Yasa çıktığı için yasaya atıf yapıyor.

Bu konuda konuşmak isteyen var mı? Yok.

Gereğeyi okutuyorum:

Gereğe:

Bu fıkra kapsamında yapılacak iş ve işlemlerin Kişisel Verilerin Korunması Hakkındaki Kanun hükümlerine uygun olarak yapılmasını teminen işbu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi değiştirilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sekretarya, Kayıt İşleri ve Diğer İdari İşlemler

Sekretarya

MADDE 6- (1) Komisyonun sekretarya hizmetleri, Kurul Başkanlığı tarafından yerine getirilir. Komisyonun sekretarya hizmetlerinin etkili şekilde yürütülmesini temin etmek üzere, Kurul bünyesinde şube müdürlükleri oluşturulur ve bu hizmetlerin sevk ve idaresinde Kurul Başkanına yardımcı olmak üzere, en az beş yıllık meslekî kıdeme sahip bir mülkiye başmüfettişi, Kurul Başkanının önerisi ve Başkanın teklifi üzerine Bakan onayı ile görevlendirilir.

(2) Sekretarya hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen...

Hayati Bey, buyurun.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – “En az beş yıllık meslekî kıdeme sahip bir mülkiye başmüfettişi, Kurul Başkanının önerisi ve Başkanın teklifi üzerine Bakanın onayı ile görevlendirilir.” diyor. Burada yine bu meslek sahiplerinin beş yıllık veya otuz yıllık değerli yöneticilerinin arasından sanki birileri özellikle seçilmiş gibi, diğerlerini rencide edebilir yani. Bunu bence daha demokratik bir hâle getirmeli.

BAŞKAN – Beş yıl fazla değil ama.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Yok, beş yıl değil; beş yıl, on yıl, yirmi yıl. Zaten beş yıllık müfettiş de olmaz, bunların çoğu on-yirmi yıllık elemanlardır tahminim.

BAŞKAN – Teftişte beş yıllık orada kastedilen. Çoğu zaten öyledir, değil mi?

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Mülkiye başmüfettişi çok yok ki zaten, kaç tane var bilmiyorum. Bunlar zaten değerli müfettişler.

BAŞKAN – 170 küsur şu anda, 180 civarında.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Bu müfettişlerden 1’ini seçeceksin, işte, 179’u küsecek. Kendi aralarından seçsinler mesela, kendi aralarından seçebilirler yani çalışma şevkini düşürmemek anlamında söylüyorum bunu.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Killis) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Mülkiye müfettişi kökenli Hilmi Bey “Ben birkaç kelime söyleyeyim.” diyor.

Buyurun Hilmi Bey.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Killis) – Sayın Bakan, Sayın Müsteşar Yardımcımız, Sayın Başkanımız da buradalar, yine Teftiş Kurulu Başkanımız da bilirler. Kurulun çalışma düzeni içerisinde zaten yıllık çalışma programlarında bunlar belirtilir. Teftişe ayrılacak mülkiye müfettişleri, diğer soruşturmalara ayrılacaklar belirlenir ve kıdemi az olan mülkiye müfettişleri bu yıllık çalışma programlarında teftişe daha çok verilir. Muhakkak ki burada çalışacak arkadaşlar beş yıl ve fazlası olurlar. Dolayısıyla, burada böyle bir çekince olacağını sanmıyorum. Dolayısıyla, bütün arkadaşlar bu göreve giderken onu da geçerler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Nuri Bey, buyurun.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Efendim, burada bu tür görevlendirme esasen bir yönetmelik düzeyinde, hatta hiçbir kanuni mevzuat düzenlemeye de ihtiyaç yoktur. Bakan burada istediği arkadaşı görevlendirebilir, bunda bir sorun yok. Ama, bunun kanuna konması bence doğru değil. Yarın bir gün farklı bir değerlendirme yapmak icap edebilir. Böyle bir görevlendirmeyi bile bu kanuna yazmak doğru değil, kanun çıkarma tekniği açısından doğru değil. Ben bunu eleştiriyorum, bunun bence çıkarılması icap eder.

BAŞKAN – Başka söz isteyen arkadaş yok.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7’nci maddeyi okutuyorum:

Merkezi kayıt sistemi

MADDE 7- (1) Komisyon ile bağlı kuruluşlar, valilikler ve kaymakamlıklar arasında, kolluk görevlileri hakkında idarî mercilerce yürütülen ceza ve disiplin işlemleriyle ilgili olarak, dördüncü fıkrada belirtilen bilgilerin kaydedilmesi ve yapılan uygulamaların izlenmesi amacıyla, Bakanlıkça merkezî kayıt sistemi kurulur. Kolluk görevlileri hakkında Komisyona ve/veya diğer idarî mercilere yapılan her türlü ihbar ve şikâyet, merkezî kayıt sisteminden bir numara verilerek kayıt altına alınır ve bu numara ihbar veya şikâyette bulunan kişilere tebliğ edilir. İdarî merciler tarafından re’sen tespit edilen ve işlem yapılmasını gerektiren fiil ve hâller için de merkezî kayıt sisteminden bir numara verilir.

(2) İhbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ilgili olduğu kişi veya olayların belirtilmesi, iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması, dilekçe sahibinin adı, soyadı ve imzası ile iş veya yerleşim yeri adresinin ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının doğru olarak bildirilmesi zorunludur. Bu şartları taşımadığı, doğrudan veya yapılan araştırma sonucunda anlaşılan ihbar ve şikâyetlerle ilgili olarak, soruşturma izni vermeye yetkili mercilerce veya disiplin amirlerince, 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ya da disiplin mevzuatına göre işlem yapılmaz ve bu durum ihbar veya şikâyette bulunan kişilere bildirilir. Ancak iddiaların sıhhatinin şüpheye mahal vermeyecek belgelerle ortaya konulmuş olması hâlinde adı, soyadı, imzası ile iş veya yerleşim yeri adresinin ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının doğruluğu şartı aranmaz. İşleme konulmayan ihbar ve şikâyetlerle ilgili bilgiler de merkezî kayıt sistemine işlenir. İhbar veya şikâyette bulunan kişilerin kimlik bilgileri gizli tutulur.

(3) Merkezî kayıt sistemine işlenen veriler, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu uygulamasında kişisel veri sayılır.

(4) Merkezî kayıt sistemine, ihbar veya şikâyet konu olayın özeti ve yapılan işlemlerin yanı sıra, mevcut ise dilekçe sahibinin adı ve soyadı ile iş veya yerleşim yeri adres bilgileri ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası işlenir. Bu bilgilere ilaveten, ihbarcı veya şikâyetçinin isteğine bağlı olarak merkezî kayıt sistemine işlenecek kişisel bilgiler ile bu sistemin işleyişine ilişkin usûl ve esaslar, Bakanlık tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen yok.

Önergeyi okutuyorum:

06/04/2016

TBMM İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görülmekte olan (1/688) esas numaralı Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı'nın 7'nci maddesinin 2'nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Gürsel Erol

Hayati Tekin

Tanju Özcan

Tunceli

Samsun

Bolu

Nihat Yeşil

Murat Bakan

Muhammet Rıza Yalçınkaya

Ankara

İzmir

Bartın

“(2) İhbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmayan, ilgili olduğu kişi veya olayların açıkça belirten, iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayandığı ve sıhhati şüpheye mahal vermeyecek belgelerle ortaya konmuş olan ihbar ve şikâyetler sonucu işlem başlatılabilir. Bu şartları taşımadığı, doğrudan veya yapılan araştırma sonucunda anlaşılan ihbar ve şikâyetlerle ilgili olarak, soruşturma izni vermeye yetkili mercilerce veya disiplin amirlerince, 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ya da disiplin mevzuatına göre işlem yapılmaz. İhbar ve şikâyetle bulunan kişi, ihbar veya şikâyetin takibi konusunda kurul tarafından bilgilendirilmek isterse, kişisel iletişim bilgilerini kuruma bildirebilir. Kurul bu koşulda, ihbarı yapan kişiyi, soruşturmanın gidişatına göre bilgilendirir. İşleme konulmayan ihbar ve şikâyetlerle ilgili bilgiler ise, hakkında ihbarda bulunulan kolluk görevlisinin kişisel bilgileri ve ihbar yada şikâyet konu olan iddia konu edinilmeden, yalnızca vaka olarak ve istatistiki verilerin elde edilebilmesi amacıyla Merkezî Kayıt Sistemi'ne işlenir. İhbar veya şikâyetle bulunan kişilerin kimlik bilgileri gizli tutulur.”

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen...

Nihat Bey, buyurun.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sevgili Bakan, değerli bürokrat arkadaşlarım; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Bu kanunda ilgili maddedeki konu şu: Yani, biz kişisel verileri bir vatandaşın korunması için gizlilik noktasında tutarken burada ad, soyad... Anayasa'nın 20'nci maddesinde de açık ve net, kişisel veriler sızdırılmaz, verilemez. Buna rağmen burada böyle bir madde eklenmiş. Biz diyoruz ki bir insan bir ihbarda bulunuyorsa veya bir konu getiriyorsa bu kişinin kişisel bilgilerini teşhir etmek doğru değil. Biz sadece bu verileri korurken, bir taraftan insanları korumaya çalışırken ama açık ve aleni, ad ve soyad, kanunumuzda çok net bir şekilde ortaya koyuluyor. Bu anlamda bunun doğru olmadığını söylüyoruz. Çünkü, kişisel verili kişinin ihbarı... O zaman vatandaş ihbar etme noktası veyahut konularda bilgi sahibi olması, şurada olay vardı, bu olayın sonunda bulunduğu anda hemen adamın bilgilerini ortaya koyarsak bu sıkıntı yaratır. Bana göre bunun çıkarılması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Bu konuda söz isteyen yok.

Şimdi, burada, uygulamada o kadar çok şikâyet yapılıyor ki işin aslı kişisel bilgilerin mahfuz tutulmasıdır yani onu sorumlu, yetkili kişilerin deşifre etmesi söz konusu değil. Ha, uygulamada aksaklıklar oluyor, biz işin içinden geliyoruz ama öbür taraftan da binlerce dilekçe veriliyor. Biraz daha böyle ciddi konularda adam ismini yazsın, gerektiğinde bulunabilsin, ifadesi alınabilsin, “Meramın ne?” denilebilsin diye düşünülmüş bir sistem aslında. Mevcut sistemin buraya dercedilmesi aslında.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Şimdi, Değerli Başkanım, tabii ki o öyle de ama asılsız ihbarlar yapmıştır mutlaka insanlar ama insanın kişisel bilgi hakkı en tabii hakkıdır. Yani, bu bilgileri her alanda teşhir edersek o zaman nasıl yapacağız? Biz nasıl bunları koruyacağız?

BAŞKAN – Teşhir yok. Zaten yasa çıkarttık artık.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – İnşallah.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Celal Bey.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – 12 Eylül ve 12 Mart muhtıralarını belki -genç olarak- yaşayamadınız siz.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – 12 Eylülü yaşadık Celal Ağabey.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Türkiye'de en büyük problemler o dönemlerde imzasız ihbarlardan gelmiştir. Çok ev yıkılmıştır, çok ev yakılmıştır, çok can yakılmıştır. O nedenle, bir olayın doğruluğu konusunda herkesten kahramanlık bekleyemezsiniz ama bu ülkede ispiyoncunun ve muhbirin özellikle ismini gizlemek konusunda çok mahir bir toplum olduğunu biz biliyoruz. O nedenle, bu aleniyette bir fayda vardır, zarar yoktur. Bence metin de öyle kalsın.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

Ön inceleme ve disiplin soruşturması işlemleri

MADDE 8- (1) Ön inceleme ve disiplin soruşturması işlemleri aşağıdaki usüle göre yürütülür:

a) Kolluk görevlilerinin suç işledikleri yönünde 7 nci maddenin ikinci fıkrasındaki şartlara uygun herhangi bir ihbar veya şikâyet alındığında ya da böyle bir durum doğrudan öğrenildiğinde, soruşturma izni vermeye yetkili mercilerce ve/veya disiplin amirlerince 4483 sayılı Kanun ve/veya konuk görevlilerinin tabi oldukları disiplin mevzuat uyarınca gerekli işlemler yerine getirilir.

b) Kolluk görevlilerince işlendiği iddia edilen veya doğrudan öğrenilen; öldürme, kasten yaralama, işkence, zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması ve suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçları ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili ön incelemelerin ve/veya disiplin soruşturmalarının mülkiye müfettişleri tarafından yapılması esastır. Olayın niteliğinin gerektirdiği hâllerde, ön incelemeyi ve/veya disiplin soruşturmasını yürüten mülkiye müfettişleriyle birlikte görev yapmak üzere bağlı kuruluşların müfettişleri de görevlendirilebilir. Söz konusu suçlarla ilgili ön incelemeler ve/veya disiplin soruşturmalarının valiliklerce veya kaymakamlıklarca yapılması hâlinde, bu işlemler imkânlar ölçüsünde mülki idare amirliği hizmetleri sınıfında bulunan görevliler tarafından yürütülür.

c) Ön inceleme ve/veya disiplin soruşturmasını icra etmek üzere mülkiye müfettişi görevlendirilmesi durumunda, diğer idari mercilerce başlatılmış olan ön inceleme ve/veya disiplin soruşturmaları, mülkiye müfettişine devredilir.

ç) Cumhuriyet savcılarının doğrudan soruşturma yapabilmelerine ilişkin özel hükümler saklıdır.

(2) Kurul Başkanlığınca, bu madde ve 4 üncü madde hükümleri çerçevesinde verilen görevleri yürütmek üzere yeteri kadar mülkiye müfettişi tahsis edilir. Bu müfettişlere bu görevlerinin haricinde başka bir görev verilmez ve bunlar görev alanlarıyla ilgili konularda düzenli hizmet içi eğitime tabi tutulurlar. Bu müfettişlerin belirlenmesine ilişkin esaslar, görevlendirilme yöntemi ve hizmet içi eğitimleri ile benzeri hususlar, Bakanlık tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

(3) Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin askerî görevleri dışındaki görevlerini ilgilendiren ve disiplin cezasını gerektiren fiilleri tespit edildiğinde, Bakanın emri veya onayı üzerine mülkiye müfettişlerince gerekli idari soruşturma yapılır ve bir rapor düzenlenerek Bakanlık aracılığıyla anılan komutanlıklara gönderilir. Mülkiye müfettişlerince yapılan bu idari, soruşturmalar, 16/6/1964 tarihli ve 477 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen disiplin hazırlık soruşturması niteliğindedir. İdari soruşturmalar sonucunda, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum amiri, 477 sayılı Kanunun 15 inci maddesi hükmü gereğince işlem yapar ve bağlı olduğu komutanlık vasıtasıyla sonuç hakkında Komisyona bilgi verir.

(4) Cumhuriyet savcıları, kolluk görevlileri hakkında görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri suçlar ile kişisel suçları sebebiyle soruşturma başlatmaları hâlinde, durumu, personelin ilgisine göre, Bakanlığa, valiliğe veya kaymakamlığa en geç yedi iş günü içerisinde bildirir. Bakanlık, valilik ve kaymakamlıklar ile idari soruşturmayı yürüten görevliler, soruşturmanın gizliliğine zarar verilmemesine yönelik gerekli tüm tedbirleri alır.

(5) Şikâyetçi ile ihbar veya şikâyet edilen kolluk görevlileri, yapılan disiplin soruşturmasının safahatı hakkında, ilgisine göre Bakanlık, valilik veya kaymakamlıklarca en az iki ayda bir bilgilendirilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen Sayın Okutan, buyurun.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Değerli Başkanım, burada da yine 8'inci maddenin (b) fıkrasında "Söz konusu suçlarla ilgili ön incelemeler ve/veya disiplin soruşturmalarının valiliklerce veya kaymakamlıklarca yapılması hâlinde, bu işlemler imkânlar ölçüsünde mülki idare amirliği hizmetleri sınıfında bulunan görevliler tarafından yürütülür." deniyor. Bu genel bir prensiptir ama zaten hele ilçelerde falan kaymakamdan başka orada bir mülki idare amiri de yoktur. Çok yoğun çalışanlar, herhangi diğer soruşturmalara da el atamazlar. Dolayısıyla, bu tür ifadelerin buralarda, bu kanunda yer almaması icap eder, bunlar teferruat şeyler. Bunlar genel hükümlerdir. Genel hükümler tarafında bunlar yürütülür.

İkinci bir husus: 8'inci maddenin 2'nci fıkrasında "(2) Kurul Başkanlığınca, bu madde ve 4 üncü madde hükümleri çerçevesinde verilen görevleri yürütmek üzere yeteri kadar mülkiye müfettişi tahsis edilir. Bu müfettişlere bu görevlerinin haricinde başka bir görev verilmez ve bunlar görev alanlarıyla ilgili konularda düzenli hizmet içi eğitime tabi tutulurlar." deniyor. Burada aslında fiilen biz ikinci bir kurul oluşturuyoruz. Sayın Bakanım, burada dikkat etmek gerekir. Bana göre, İçişleri Bakanlığı, Teftiş Kurulu Türkiye için bir değerdir. Bu değerini kıymetini bilmek icap eder. Bu kurumla daha fazla oynamamak icap eder. Bu aslında bu hâliyle geçerse ikinci bir kurul oluşturuyoruz manasına gelir ve orada daha çok yer alacaklar vesair falan... Hatta böyle bir birikimde birisi bakan onayıyla burada görevlendirilir. Yönetmelikte yer alabilir belki. Böyle birikimde birini başka idari soruşturmalarda görevlendirmelidir. Yani, burada hazır birikimi olan bir mülkiye müfettişi icap ederse istisnai hâllerde başka görevlerde de görevlendirilebilir. Dolayısıyla, bunu bir kanunla burada düzenlemek doğru değil, genel hükümler çerçevesinde düzenlemek icap eder. Çünkü, İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu bir tüzük çerçevesinde oluşturulmuştur, gücünü de oradan alır. Kanunla buraya yeni bir kurul ihdas edersek bu, teftişte ikinci bir kurulun İçişleri

Bakanlığında oluşması anlamına gelir. Bu da ilk defa İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulunda bir zafiyete neden olur diye düşünüyorum. Bunun kanundan çıkarılması icap eder.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başka söz isteyen yok.

İki adet önerge var, birinci önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/688 esas numaralı Kanun Tasarısının 8'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (b) bendindeki "Söz konusu suçlarla ilgili ön incelemeler ve/veya disiplin soruşturmalarının valiliklerce veya kaymakamlıklarca yapılması halinde, bu işlemler imkanlar ölçüsünde mülki idare amirliği hizmetleri sınıfında bulunan görevliler tarafından yürütülür" ifadesinin çıkarılarak "Söz konusu suçlarla ilgili ön incelemeler ve/veya soruşturmalar her halükarda 1. sınıf mülkiye müfettişleri tarafından yürütülür." ifadesinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Celal Doğan

İstanbul

Hüda Kaya

İstanbul

Nadir Yıldırım

Van

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sayın Okutan, Sayın Valim söyledi; ben hep ona Valim diyorum, benim için farklı bir validir o, onun çalışmalarına hep saygı duymuşumdur. O nedenle Valim diyorum, keşke öyle kalsaydık.

Şimdi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bizim aleyhimize verilen kararların tümündeki ağırlık yapılan soruşturmaların usulüne uygun ve güvenilir yapılmamasıdır. Bu nedenle, efendim, "imkân dâhilinde" dediğiniz zaman ben Anadolu'da hangi memurun hangi teftişi yaptığını çok iyi bilirim. O teftişi yapan memurun da ne bilgisi ne hukuku var ne idari tecrübesi var ne de bir profesyonel ekip değil o. Tamamen, müzahir olacak adamlardan seçildiğini biz biliyoruz. O nedenle, o lafı oradan kaldırıp mutlaka müfettişler tarafından bunların yapılmasını sağlayacak bir çaba içinde olmalıyız, kanuna sokmalıyız çünkü Anayasa Mahkemesinde hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bu nedenle bizim davaların aleyhimize bitmesinin önünü şimdi keselim, özü bu, yoksa başka bir amacımız yok.

BAŞKAN – Ama, yalnız bir şeyi dikkatine sunuyorum...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – "Yetişmez." diyorsunuz yani.

BAŞKAN – Yok, hayır.

Esas o demişiz de daha başka bir şey var hukukçu olarak. Çok sınırlı sayıda suç var burada ve bunlar zaten direkt savcının müdahale ettiği suçlar yani idarenin çok müdahale edebileceği bir şey değil. Öldürme mesela yani anında savcı devreye giriyor.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – 20 tane takipsizlik vermiş savcının kararları hep Anayasa Mahkemesinden döner. Çok mu nitelikli savcılarımız var yani?

BAŞKAN – O ayrı bir şey yani ne yapabiliriz?

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Uzman kadrosu, aradığım uzman kadrosu. Onu arıyorum ben yani. Hepimize lazım olabilir.

BAŞKAN – Doğru.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Siz mülkiye müfettişliği yaptınız mı?

BAŞKAN – Evet, sekiz sene.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – E, kusura bakmayın, bir vali de burada, vali olmak için hangi belediyeleri nasıl incelediğini ben çok iyi biliyorum yani.

BAŞKAN – Geç onu şimdi, o başka bir şey.

Var mı söz isteyen? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/688 Esas Numaralı Kanun Tasarısının 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının madde metninden çıkarılmasını, müteakip fıkraların buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederim.

Ataullah Hamidi

Batman

Ayhan Gider

Çanakkale

BAŞKAN – Önerge sahipleri yok.

Söz isteyen yok.

Gereğeyi okutuyorum:

Gereğe:

6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile İçişleri Bakanının Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli hakkında disiplin soruşturması yaptırması mümkün hâle geldiğinden dolayı bu düzenlemeye gerek kalmamıştır.

BAŞKAN – Bir düzenleme var. Türk Silahlı Kuvvetlerinde bu konuyla ilgili yeni bir yasa çıkarıldığı için bu maddeye, bu fıkraya gerek yok, ondan dolayı "çıkarılması" diyoruz.

8'inci maddenin (3)'üncü fıkrasının önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değiştirilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
9' uncu maddeyi okutuyorum:

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Değiştirilen, Geçici ve Son Hükümler

Değiştirilen hükümler

MADDE 9- (1) 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 55 inci maddesine son fıkrasından önce gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Ceza soruşturması ve kovuşturması ile disiplin soruşturmaları, rütbe terfiine engel teşkil etmez.

Ancak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde sayılan suçlar ile kasten işlenen ve bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezası gerektiren suçlardan dolayı ceza kovuşturması altında bulunanların rütbe terfi ertelenir.

Yargılama sonucunda;

a) 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde sayılan suçlardan beraat edenlerin,

b) (a) bendinde belirtilen suçlar dışında kasten işlenen ve bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezası gerektiren suçlardan mahkûm olmayanlar ya da haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilenlerin, rütbe terfi, terfi için öngörülen diğer şartları taşımaları kaydıyla yapılır ve terfi tarihi emsalinin terfi ettirildiği tarih esas alınarak belirlenir."

(2) 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 25 inci maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

"c) Kolluk Gözetim Komisyonu."

(3) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Kolluk görevlilerine yönelik özel hükümler

EK MADDE 1- (1) Kolluk görevlileri hakkındaki öldürme, kasten yaralama, işkence, zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması ve suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçları ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili iddialara ilişkin soruşturmaları Cumhuriyet savcıları bizzat ve öncelikle yapar. Bu suçlardan dolayı kolluk görevlileri hakkında açılan davalar, acele işlerden sayılır. Bu tür davaların kanun, yolu incelemesi de öncelikli olarak yapılır."

(4) Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek, 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin İçişleri Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyle ilgili bir adet önergemiz var.

Önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görülmekte olan 1/688 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 9' uncu maddesinin (1)'inci fıkrasının madde metninden çıkarılmasını, diğer fıkraların ayrı birer çerçeve madde altında olmak üzere, (2)'nci fıkrasının madde 9 olarak, (3)'üncü fıkrasının madde 10 olarak, (4)'üncü fıkrasının madde 11 olarak düzenlenmesini ve tasarı metninde yer alan diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Yel

Tekirdağ

Mustafa Baloğlu

Konya

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Teknik bir konu.

BAŞKAN – Evet, teknik yani 1' incede yeni düzenleme olduğu için çıkarıyoruz. Fıkraları da kanun tekniğine uygun olsun diye madde olarak teselsül ettiriyoruz.

Gereçeyi okutuyorum:

Gereççe:

Mevzuatta yapılan değişiklikle Emniyet teşkilatı personelinin terfiinin adli ve idari soruşturmaları ile kavuşturmaları nedeniyle ertelenmesi hususu yeni esaslara bağlandığı için bu düzenlemeye gerek kalmamıştır.

Ayrıca, madde metninde yer alan diğer fıkraların farklı kanunlarda değişiklik öngörmesine bağlı olarak kanun yapım tekniğine sağlanması amacıyla ayrı birer çerçeve madde altında düzenlenmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Biraz önce kabul edilen önerge doğrultusunda 9' uncu maddenin (2)' nci fıkrasını madde 9 olarak görüşmeye açıyorum.

Söz isteyen yok.

9' uncu maddenin (2)' nci fıkrasını madde 9 olarak oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9' uncu maddenin (3)' üncü fıkrasını madde 10 olarak görüşmeye açıyorum.

Söz isteyen yok.

Önerge yok.

Maddeyi bu şekilde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9' uncu maddenin (4)' üncü fıkrasını madde 11 olarak görüşmeye açıyorum.

Söz isteyen yok.

Önerge yok.

9' uncu maddenin (4)' üncü fıkrasını madde 11 olarak oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici maddeyi okutuyoruz:

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunda çıkarılması öngörülen yönetmelikler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde çıkarılır.

(2) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi hükmü, anılan fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten önce başlatılan ön inceleme ve/veya disiplin soruşturmaları hakkında uygulanmaz.

(3) Merkezi kayıt sisteminin altyapısının oluşturulmasına yönelik iş ve işlemler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren başlatılır.

(4) Öğretim üyeleri ile serbest avukatlar arasından teklif edilecek adaylar, Adalet ve İçişleri bakanları tarafından bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde Başbakanlığa bildirilir. Komisyon, Bakanlar Kurulunca üye seçiminin Bakanlığa bildirimini izleyen bir ay içinde Başkanın belirleyeceği bir tarihte ilk toplantısını yapar.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, arkadaşlar, bir aramız var Komisyona. Bir kere, ikide Genel Kurul var. Ondan önce Sayın Bakanın bir yemek daveti var bizlere. Ayrıca, bizim de Sayın Gürsel'le, Sayın Doğan'la ve Sayın Okutan'la görüşmemiz gereken bir husus var. Kısa bir şeyi bir arz edeceğiz.

Saat 14.30' da toplanmak üzere Komisyona ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 13.16



İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.40

BAŞKAN: Celalettin GÜVENÇ (Kahramanmaraş)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin BÜRGE (İstanbul)

SÖZCÜ: Mustafa BALOĞLU (Konya)

KÂTİP: Ayhan GİDER (Çanakkale)



BAŞKAN – Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; toplantımızın öğleden sonraki bölümünü açıyorum.

Sabah, Kolluk Gözetim Yasası hakkında görüşmelerimizin 12 maddesini görüşmüştük. Şimdi, 13'üncü maddeyi düzeltilmiş haliyle görüşmek üzere kaldığımız yerden tekrar başlayacağım.

Tasarının 10'uncu maddesini yapılan teelsül sonucu 12'nci madde olarak görüşmeye açıyorum.

Söz isteyen? Yok.

Önerge? Yok.

Maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 10-(1) Bu Kanunun;

a) 7'nci maddesi yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde

yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Söz isteyen? Yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Söz mü istediniz?

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Evet, evet.

BAŞKAN – Buyurun.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Sayın Başkan, özür dileyerek...

BAŞKAN – Estağfurullah.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Kusura bakmayın ama sizin de maşallah...

BAŞKAN – Basarsanız açarım.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Şu "7'nci maddesi yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra" diyor ya Sayın Başkan, bu niçin bir yıl? Niçin altı ay değil mesela?

BAŞKAN – Altyapı oluşturacak Bakanlık; çalışacak, sistem kuracak yani kolay şey değil.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Yani, bir an önce harekete geçmesi açısından...

İÇİŞLERİ BAKANI EFKAN ALA (Bursa) – Merkezî kayıt sistemi olunca biraz şey olabiliyor.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Bir de "...en fazla bir yıl..." Daha önce de inşallah şey eder.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, tasarının 11'nci maddesini yapılan teelsül sonucu 13'üncü madde olarak görüşmeye açıyorum.

Maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 11- (1) – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Söz isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, maddeler üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun diyorum, hepinizin gösterdiği ilgiye teşekkür ediyorum. Bize yakışan bir toplantı oldu diye düşünüyorum.

Ve bir hususta Vedat Bey'le ilgili yetki istiyoruz. Kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda, kanun yapım tekniğine uygunluğun, kavram ve dil birliğinin sağlanması amacıyla Komisyon Başkanlığımıza redaksiyon yetkisi verilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Komisyon üyelerimizden Başkan, Başkan Vekili, Sözcünün dışında, Genel Kurulda Komisyon sıralarında oturmak üzere, Sayın Cemil Yaman, Mustafa Hilmi Dülger, Mustafa Yel ve Mehmet Altay'ın da yetkilendirilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, muhalefet şerhlerinin Başkanlığımıza ulaştırılması hususunda, İç Tüzük'ün 42'nci maddesi uyarınca Perşembe günü saat 12.00'ye kadar -yani yarın- süre veriyorum.

Hayırlı olsun diyorum, teşekkür ediyorum.

Bir yeni gündem maddemiz var.

CHP, MHP ve AK PARTİ gruplarının ve HDP'nin ayrı önermelerini okutup takdirlerinize sunacağım.

Sayın Bakanım, hayırlı olsun.

İÇİŞLERİ BAKANI EFKAN ALA (Bursa) – Teşekkür ederim.

Daha sonra mı bir teşekkür edeyim, şimdi mi?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekillerimiz; gerçekten çok teşekkür ediyorum.

Bizim yönetim hayatımıza katkıda bulunacak bir tasarımı çok şık bir biçimde değerlendirerek kabul ettik. Yürekten teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu yasa tasarımı Komisyonumuzdan geçtikten sonra, tabii Genel Kurulumuza inecek. Şimdiden hayırlı uğurlu olsun diyorum. İnşallah Genel Kurulda da aynı şartlar içerisinde, yine güzel değerlendirmeler yapılarak Türkiye'nin mevzuatına eklenir.

Ben buradaki görüşme tarzının Türkiye'nin geldiği demokratik olgunluğu, seviyeyi göstermesi bakımından çok değerli ve kıymetli olduğunu düşünüyorum. Yani, bu çerçevede, keşke etrafımızda çok büyük sıkıntılar içerisinde olan ülkelerde de bu gelinmiş bir seviye olsaydı diye de içimden geçiriyorum, sizlerle de paylaşmak istiyorum. Yani, sorunlarımız olabilir, farklı fikirlerimiz olacaktır, bunlar zenginliktir ama bu kadar güzel bir olgunluk içerisinde bunların değerlendirilmesi, görüşlerin ileri sürülmesi ve sonuçlandırılması bizim en önemli kazanımımızdır.

Çok teşekkür ediyorum.

Şehitlerimizi rahmetle anıyorum, gazilerimizi minnetle anıyorum. Yaralılarımıza acil şifalar diliyorum ve bu yasanın bütün kolluk kuvvetlerimize de, milletimize de hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Ben de Sayın Bakana teşekkür ediyorum.

Bu seviyenin daha ileriye gitmesi, demokratik katılımın artırılması adına da bir akşam davet bekliyoruz, ifade ettiğiniz gibi Sayın Bakan, demokrasi konuşmak üzere hep beraber inşallah.

İÇİŞLERİ BAKANI EFKAN ALA (Bursa) - Büyük bir şerefle ve onurla, onu paylaştım zaten, bütün Komisyon üyelerimiz de şeref verirsiniz.

BAŞKAN – Hep beraber tartışalım inşallah, ucu açık bir konuşalım.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Yemek kalsa da, maddelerimizden 1-2 tanesini kabul etseniz.

BAŞKAN – Onu da orada söylersiniz.

II.- KARARLAR (Devam)

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN (Devam)

2.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 28 Milletvekilinin; (2/997), Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın (2/998), ile Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün (2/999), Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Tekliflerinin Komisyon gündemine alınması ve görüşmelerinin bugünkü (6 Nisan 2016) toplantısında yapılmasına ilişkin karar*

BAŞKAN – Şimdi, iki adet önerge vardır, bu önermeleri okutarak görüşlerinize açıyorum.

Buyurun:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 26'ncı maddesinin "Komisyon gündemine hakimdir. Üyeler tarafından gündeme alınması teklif edilen işler hakkında karar verir." hükmü doğrultusunda Komisyonumuza 5 Nisan 2016 tarihinde havale edilen (2/997) esas numaralı Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 28 Milletvekilinin; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi, 6 Nisan 2016 tarihinde havale edilen (2/998) esas numaralı Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi ile 6 Nisan 2016 tarihinde havale edilen (2/999) esas numaralı Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifinin Komisyonumuz gündemine alınmasını ve görüşmelerinin bugünkü (6 Nisan 2016) toplantısında yapılmasını arz ve teklif ederiz.06/04/2016

Nuri Okutan

Isparta

Mustafa Baloğlu

Konya

BAŞKAN – Aynı mahiyette bir önerge daha var, imza sahiplerini okutuyorum:

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Celal Doğan

İstanbul

Gürsel Erol

Tunceli

Hüseyin Bürge

İstanbul

Hüda Kaya

İstanbul

BAŞKAN – Bu konuda görüş beyan etmek isteyen, konuşmak isteyen vekilimiz var mı?

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Sayın Başkan söz talebi m var.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Urfa'ya hayırlı uğurlu olsun, gerçekten hak ettiğini düşünüyorum. Yalnız, hak eden birçok ilimiz var. Örneğin, bu düşman işgalinde insanlarımızın şehirler bazında değil de tüm insanlarımızın yaşamış olduğu birçok eziyetler var. Bunları bölge olarak ayırırsak, Adana, Çanakkale, İzmir, Uşak, Aydın, bunların hepsinin aynı şekilde –yani sayabildiğim bu birkaç ilin ve bunların en az 3 katı kadar daha ilin- şeref madalyasına layık olduğunu düşünüyorum. Bu vesileyle güzel bir başlangıç olmuşsa bile en azından bu serüvenin, tahmin ederim ki 15-20 ille daha taçlandırılması uygun olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Doğan, buyurun.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; vermiş olduğumuz önergede gerekçemizi açıkladık, söyledim ama okumadı arkadaşımız.

BAŞKAN – Okuyacağız.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Çanakkale Savaşı'yla başlayan Kurtuluş Mücadelesi istiklal mücadelesiyle sonlandı ve cumhuriyetin ortak vatana kavuşma şansı oldu. Burada bu mücadelenin ruhuna baktığımızda bütün inanç sahiplerinin, bütün etnik yapıların Çanakkale'de vermiş olduğu kavgayı zaman zaman bölgelerinde de -illerinin en azından- düşman işgalinden kurtarılması veya düşman işgalindeki mukavemetini ortaya koyması açısından çok ciddi mücadele veren illerdir. Bu illerin başında -Bati'daki illerin dışında- Güneydoğu Anadolu'da önce İngilizlerin sonra Fransızların işgaline maruz kalmış olan Gaziantep, Kahramanmaraş ve Şanlıurfa gelmektedir.

Bugün Urfa'yla ilgili konuyu konuşuyoruz, Urfa'nın İstiklal Madalyasının kendisine tevdi edilmesi meselesini konuşuyoruz. Bu tabii ki Urfa'lıların Fransızlara ve İngilizlere karşı verdiği mücadeleden bugün için taltif ettiğimiz bu madalyayla mutlaka onur duyacaklardır verdikleri mücadeleden dolayı. Ama bugün Urfa'nın o bulunduğu bölgede huzur -en azından o iç savaşa- Kurtuluş Savaşı kadar karşıda düşman bile olsa o günkü, bugünkü kendi içimizdeki mücadele, kendi içimizdeki muhataplık bize çok daha büyük acı vermektedir.

Bu nedenle Sayın Başbakanın büyük ihtimalle Urfa'ya yapacağı ziyaret nedeniyle torba yasada bulunan bu kanun teklifini ivedilikle İçişleri Komisyonuna getirme gerekçesi Sayın Başbakanın Urfa'ya elinin boş gitmeme arzusuna dayanmaktadır. Bunu bile yadırgayacak tarafınız yok, gayet doğaldır. Ama bu İstiklal Madalyasının yanında Sayın Başbakanımız -gerçekten ben "Ahmet Hoca" diye hitap ederim, Ahmet Hoca olarak da yapısına, kişiliğine çok saygı duyduğum bir insandır, severim de, yumuşak huylu, ilkelerine bağlı da bir insan- keşke oraya gittiğinde bu iç mücadelenin biteceği barış müjdesini verebilse. Keşke orada tekrar barışın ve huzurun sağlanabileceği, ilkelerin konuşulduğu bir ortamda da İstiklal Madalyasını tevdi etse zannediyorum ki bu madalya çok daha anlam kazanacaktır. Bugün bölgemizde ölen askerlerin, ölen polislerin, ölen gençlerin hepsi Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşı. Burada bir tefrik yaparak "Efendim, biz gerillalarla savaşıyoruz, teröristlerle savaşıyoruz." demek doğru bir bilanço ortaya çıkartmak değildir. Her hâlükârda niçin bunlar oluyor ve niçin bunlar olmamalıdır noktasına Türkiye'yi taşımak zorundayız.

Bizden önceki nesillerin bu meseleyi çözmemiş olması –seksen yıl- bizim çözmeyeceğimiz anlamına gelmemelidir, bu mazerete sığınmamalıyız. Bu nedenle de Sayın Başbakan inşallah Urfa'da yapacağı konuşmada İstiklal Madalyasını takdim ederken de Urfa'ya barışın, sevginin ve huzurun kaim olacağı günleri de vadederse çok daha anlamlı olur. Çünkü neredeyse Ahmet Hoca'yı tanıyamaz hâle geldim. Hep şunu söylertirdi: Taç giyen baş akıllanır. Daha doğrusu "Temkinli olur." diye bir laf vardır. Ben Ahmet Hoca'nın da lisanına bakıyorum, neredeyse tek insan kalmayacak noktaya kadar taşıyacağı lafları sarf eden çok sert bir anlayışla meseleye yaklaşmaktadır.

"Teröristlere müsamaha edilmez, teröristle konuşulmaz." lafı hiç geçerli değildir. Bundan iki sene önce teröristle konuşulduğu zaman aynı teröristlerdi, aynı muhataplık söz konusuydu. Bu nedenle işin en girift noktasında, en maksimum noktasında barışı elden bırakmamın yollarını bulmak zorundayız.

Tıpkı İngiliz bir yazarın söylediği gibi "Barış meselesi bisikletin pedalına benzer, devamlı çevirmek gerekir, çevirmediğiniz zaman bisikletten düşersiniz." Biz düşmemeliyiz, bu bizim müşterek vatanımız, bu bizim birlikte yaşayacağımız ülke. Biz bu ülkenin elden çıkmasını, huzursuz olmasını, kan kaybetmesini... Milyarlarca dolarlık savaş ekonomisine harcadığımız paranın buradaki refaha ve huzura ülkenin refah ve huzuruna harcanması dileğindedir. O nedenle Sayın Başbakanımızın Urfa ziyaretinin İstiklal Madalyasını takdim ziyaretinde huzurun da geleceği günleri vadedmesi dileğiyle saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sanırım Hüda Hanım söz istiyorsunuz, buyurun.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkan.

Urfa olsun, Maraş olsun, haklar on yıllar öncesinden dün bu mücadeleyi düşmana ve karşı bu savaşı verirken bugün bizlerin yaşayacağı geleceği ve huzurumuzu öngörerek bu mücadeleyi gerçekleştirmişlerdi. Bizler de bugün neye adım atarsak, neye karar verirsek hangi yolu açarsak... Ki hani bunu sizler de çok iyi biliyorsunuz, hayırdan bir yol açanın arkasından gelen

tüm hayırlar o yol açana da gider, hayrın sonucu. Şerre, günaha, yanlış bir yol açanın da arkasından gelenlerin tümünün vebali de o yol açanın peşini takip eder.

Şanlıurfa ve Kahramanmaraş özelinde şehirlerimizde bu mücadeleler gerçekleştirilmiştir. Fakat Çanakkale'de Türkiye'nin, hatta Türkiye'nin bugünkü sınırlarını da aşan milletlerin bir mücadelesinin verildiği sembol bir mücadele vardır orada. Türk'ü, Kürt'ü, Arap'ı, Çerkez'i, Ermeni'si de dâhil olmak üzere bugün Çanakkale şehitliğinde orada canlarını vermiş, mezarlıkları şehitliklerde bulunan bu topraklarda Anadolu coğrafyasında yaşayanların hangi etnik yapıdan olursa olsun tamamının orada mezarlarına şahit olduğumuz bir şehir, bir mücadele verildiğini, bir direniş verildiğini görüyoruz ve hâlâ şahit olmaya devam ediyoruz.

Bugün bizler de amma siyasi alanda amma sosyal alanda, hangi alanda olursa olsun hayatımızın tüm alanlarını etkileyecek kararlara imza atarken, bir yol açarken bizden sonra gelecek nesillerin de yolunu hayırda mı açıyoruz, şerde mi açıyoruz, yoksa onların, çocuklarımızın geleceğimizin, neslimizin barış ve huzur içerisinde bütün bu saydığım, Çanakkale'de yatan bütün etnik unsurların ve insanlığın aslında nüvesidir bu, bu coğrafyanın nüvesidir. Barış ve huzur içerisinde nasıl bir toplum oluşturabilmenin temellerini bugün atıyorsak yarın nesillerimiz de bizi böyle hayırla yâd edeceklerdir. Dün bizlere bu mücadeleyi verip de bugün madalyayı almayı hak ettiren ecdadımızı hayırla, rahmetle anıyorum. Asıl bizlerin de bugün hayatımızda, ömrümüz devam ederken, bu mücadeleyi yaşarken bizden sonra bizler de inşallah hayırla yâd edilecek barışa, huzura imza atan kullardan olmamızı diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Söz isteyen yok.

HDP önergesinin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurtuluş savaşında Çanakkale ile başlayan Anadolu'nun tüm etnik yapılarının inanç gruplarının vatan, bayrak, namus ve inanç aidiyetlerini düşmana karşı korumak amacıyla ortaya koydukları örnek mücadele ortak vatanın oluşmasını sağlamıştır. Rumeli ve Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri yer yer tüm coğrafyadaki illerin hem bu Kurtuluş Savaşı'na katkı hem de illerdeki düşman işgalini başarısız kılmak için üstün bir mücadele vermiştir. Şanlıurfa ilimiz de bunlardan biridir. Urfa ili "şanlı" sıfatının ötesinde İstiklal Madalyasını da hak etmiş bir ilimizdir. Bu duygularla, Komisyona getirilecek olan Urfa iline İstiklal Madalyası verilecek olan kanun teklifini içtenlikle destekliyoruz.

Kanun tekniği açısından torba yasaya konmuş bu teklif şimdi İçişleri Komisyonuna getirilmek istenmektedir. Amaç, Sayın Başbakanın Urfa ziyaretine tekaddüm edecek güne yetiştirilmesi için İç Tüzük ve Parlamento çalışma usullerine de aykırıdır. Ancak bütün bu aykırılığa karşın Şanlıurfa'nın bunu hak ettiği kanaatiyle teklifi Halkların Demokratik Partisi Grubu adına destekliyoruz.

BAŞKAN – Bu iki aynı mahiyetteki önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlnur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 28 Milletvekilinin; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/997), Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/998), Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi'nin (2/999) birleştirilerek görüşülmesi ve görüşmelerde (2/997) esas numaralı Kanun Teklifi'nin esas alınmasına ilişkin karar*

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, kabul edilen önergeler doğrultusunda;

1) (2/997) esas numaralı Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlnur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 28 Milletvekilinin; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi'nin;

2) (2/998) esas numaralı Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi'nin;

3) (2/999) esas numaralı Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifinin görüşmelerine başlıyoruz.

Teklifler siz değerli milletvekillerimize dağıtılmıştır.

Öncelikle, tekliflerin aynı mahiyette olmasından dolayı bu 3 teklifin İç Tüzük'ün 35'inci maddesine göre birleştirilerek görüşülmesi ve görüşmelerde (2/997) esas numaralı teklifin esas alınmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/997)

BAŞKAN – (2/997) esas numaralı teklifin geneli üzerindeki görüşmeleri açıyorum.

Söz almak isteyen? Yok.

(2/997) esas numaralı teklifin geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

ŞANLIURFA'YA İSTİKLAL MADALYASI VERİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) Kurtuluş Savaşı esnasında verdiği destansı mücadele ile büyük kahramanlık gösteren Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası verilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Madde 2'yi okutuyorum.

Madde 2 – (1) Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Madde 3'ü okutuyorum.

Madde 3 – (1) Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

(2/997) esas numaralı Teklif'in maddeleri üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Bu konuda da redaksiyon yetkiisini istiyoruz: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu yasayla ilgili de Tekirdağ Milletvekili Mustafa Yel, Hüseyin Özbakır, Nurettin Aras'ın İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca özel sözcü olarak atanmalarını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun diyorum, hepimize ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum.

Toplantıyı kapatıyoruz.

Kapanma Saati: 15.01

